

Upravništvo: Ljubljana, Knaflejeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflejeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Gdansk in »koridor«

Gdansk in koridor, to sta danes oni dve zadevi, okrog katerih se suče spor med Nemčijo in Poljsko in na kateri se je v glavnem nanašal tudi včerajšnji govor poljskega zunanjega ministra Becka. Njuni imeni sta te dni v ušesih vse Evrope. Okrog njih se gibljejo napovedovanja, ugibanja in bojazni. Sicer se imenujejo tudi druga imena kakor Vzhodna Prusija, Zgoranja Šlezija, Bohumín, pa tudi Poznanjska, toda vse to le bolj na stranski tiri, izven oficijelnega dela. Gdansk s koridorjem tvori enoto, dve poglavji istega problema, ki sta si sicer formalno dokaj različni, a spadata po svojem bistvu skupaj. Ti dve točki sta tudi uradno postavljene na dnevni red mednarodnega dogajanja.

Gdansk s koridorjem predstavlja predel ob spodnji Visli, kjer sega Poljska do morja. To je poljsko okno v svet. Ob zaključku svetovne vojne so se tu delale nove državne meje pod geslom narodnostnega kriterija. Zato so na pariški mirovni konferenci prisodili Poljski neposredno samo razmerno ozek pas ozemlja ob spodnji Visli, pretežno na levem bregu reke. V tem pasu ima poljsko prebivalstvo absolutno večino nad Nemci in jo je imelo že v letu 1910., katerega statistični podatki so služili ob zaključku svetovne vojne za oporo pri sklepanju diplomatskih aktov.

Gdansk pa je stvar zase; v njem ni bilo niti l. 1910. poljske večine, niti je seveda ni danes, marveč predstavljajo Nemci devet desetih prebivalstva. Zato ga je mirovna konferenca uredila kot svobodno mestno republiko z dokaj široko okolico na ustju Visle ter jo podredila samo v nekaterih gospodarskih pogledih obnovljeni Poljski.

O poljskem dostopu do morja so se bile že takrat razvile hude diskusije. Nemške polemike so trdile ves čas, da teče poljski dostop do morja čez nemško ozemlje, pa je sprito čez zares »koridor«. Sklicevale so se pri tem na dve stvari: prvič da je »koridor« ustvarjen povprek čez Prusijo, ki so jo jemali enotno, da je v njej poljsko prebivalstvo tvorilo manjšino. Drugič so z nemške strani prebivalstvo v poljskem Pomorju šteli zase, podčrtavajuč razlike med Kašubi in Poljaki. V nasprotju s tem so se Poljaki sklicevali na to, da nikakor ni nujno jemati Prusijo kot enotno deželo, saj se je delila v Zapadno in Vzhodno Prusijo, nadalje na dejstvo, da je pas ob spodnji Visli skozi stoletja pripadal poljski državi ter bil tudi zgodovinsko ločen od prave Prusije. Kar se tiče Kašubov, ki se res po svojem narečju razlikujejo od Poljakov, so se mogli sklicevati na dejstvo, da se v kulturnopolitičnem oziru niso želeli ločiti od njih in so bili že dotlej v političnem uveljavljanju nastopali skupno s Poljaki. Saj so bili skozi stoletja z njimi v skupni državi del istega državnega naroda. Dasi je res, da se nahajajo v poljskem Pomorju tudi nemški naseleljenci v velikem številu, osobito okrog Bydgošča, je vendar večina prebivalstva poljska. Zato so Poljaki odločno zavračali formulacije, kakor da gre samo za poljski koridor. Taki sta bili stališči glede »koridorja« ob mirovnih pogajanjih in taki sta ostali vse do danes.

Drugače je z Gdanskom, Etnografsko je to povsem pomembno ozemlje, zato je smatrala mirovna konferenca za primerno, da se uredi kot svobodno mesto, torej samostojna država, ki se nahaja pod protektoratom Društva narodov, zastopanim po posebnem visokem komisarju. Toda da se omogoči Poljski gospodarski dostop do morja, so se uredile nekatere zadeve skupno s Poljsko, ki se ji zagotovi prost dostop do pristanišča s skupno carino itd. ter poljskim zastopstvom napram inozemstvu. Kako popolna je samouprava svobodnega mesta Gdanska, se razvidi najbolj po tem, da je v njem narodnosocialistični režim popolnoma zavladal in da glede interne politike in internih odnosov skoraj ni bilo konfliktov v vsej dotedajni dobi. Poljaki so se močno pritoževali, da je mirovna konferenca postopala zelo ozirno napram etnografskemu stanju v Gdanku, upoštevajoč do skrajnosti nemško večino v prebivalstvu, ne da bi jemala v poštev tudi poljske zgodovinske in gospodarske argumente. Zakaj Gdansk je prav tako kot Pomorje skozi dolga stoletja spadal pod Poljsko. Prusiji je pripadel šele ob drugi delitvi Poljske.

Kot svobodna mestna država je Gdansk dokaj velik, saj meri 1894 km² in šteje 407.000 prebivalcev. Toda mesto samo ima samo 258.000 ljudi, ostalo prebivalstvo biva v vaseh široke okolice.

Gdansk je zrastle na ugodnostih svoje prometne lege. Saj je to prirodna luka za porečje reke Visle. Njegova povezanost na zaledje ob Visli je dejstvo, ki

Zmeren poljski odgovor Nemčiji

Zunanji minister Beck je v svojem včerajšnjem odgovoru kancelarju Hitlerju odklonil nemške zahteve, ni pa postavil nikakih poljskih zahtev

Varšava, 5. maja. br. Za govor, ki ga je imel zunanji minister Beck danes dopoldne na izredni seji poljskega sejma, je vladalo v vsej poljski politični javnosti največje zanimanje. Zbornica je bila že ob 10. nabitno polna. Seje so se udeležili vsi člani sejma, vsi v poljski republiko akreditirani poslanci razen italijanskega in nemškega ter veliko število domačih in tujih novinarjev. Galerije so bile seveda zasedene do zadnjega mesta. Vsa dvorana je Becka ponovno prekinjala z aplavzom. Posebno je aplavdirala njegovim izjavam o pogodbi z Anglijo, o defenzivnem paktu s Francijo, o poljskih pravicah do Gdanska in do dohoda na Vzhodno morje, o nedotakljivosti Pomorjanskega (koridorja) in o poljski narodni časti.

Poljski zunanji minister je izvajal med drugim:

Porabljam priliko ob sestanku parlamenta, da izpopolnim gotove praznine, ki jih je bilo opaziti v moji delavnosti v zadnjih mesecih. Potek mednarodnih dogodkov brez dvoma opravičuje, da se zunanji minister oglašča mnogo pogosteje, kakor sem tega navajen, pa me je vendar z druge strani nagli razvoj dogodkov pripravil do tega, da odločim svojo javno izjavo do trenutka, ko bodo bistvena vprašanja političnega življenja na dnevnem redu. Posledice, ki jih je imela oslabitev mednarodnih kolektivnih ustanov in ki presenjajo temeljito revizijo načina za sodelovanje med državami, kar sem sicer že večkrat poudaril, so sprožile celo vrsto novih vprašanj na raznih straneh sveta. Posledice teh vprašanj so v teku zadnjih mesecev prispеле do mej naše republike. O teh pojavih se mi zdi najbolje, če rečem, da so odnosi med raznimi državami čimdalje bolj dobivali značaj in obliko individualne narave. Razpravljalo se je že o splošnih normah. Čim dalje bolj prihaja do neposrednih razgovorov ene države z drugo. Kar se nas tiče, je treba ugotoviti, da je prišlo do zelo težkih dogodkov. Naši stiki z nekaterimi državami so postali globlji, postali pa so tudi lažji. V nekaterih primerih so se pojavile znatne težave.

Zveza z Anglijo

Če se držim časovnega reda, moram najprej omeniti naš sporazum z Veliko Britanijo. Po celi vrsti diplomatskih razgovorov, ki so imeli namen, da se določijo naši bodoči odnosi, smo prišli o priliki mojega obiska v Londonu do neposrednega sporazuma, ki je zasnovan na načelu popolne pomoči in podpore za primer, če bi bila katera naših dveh držav neposredno ali posredno ogrožena v svoji neodvisnosti. Vam je znana oblika tega sporazuma iz izjave min. predsednika Chamberlaina, ki jo je podal 6. aprila o besedilu glede katerega smo se sporazumeli. Ta sporazum je treba smatrati kot sporazum med obema vladama. Mislim, da je moja dolžnost pripomniti, da je bil način, po katerem smo prišli do soglasja, tako popoln, da daje sporazumu, sklenjenemu v Londonu, posebno važnost. Poljska javnost naj ve, da sem pri angleških državnikih našel in na ta način zapustiti sledove kakršnihkoli dvomov. Da smo prišli tako hitro do točne določitve načel angleško-poljskega sodelovanja, se je treba zahvaliti dejstvu, da smo predvsem ugotovili popolno soglasje glede bodočih namer obeh vlad in enotno stališče glede na velika evropska vprašanja. Gotovo je, da niti Velika Britanija niti Poljska nista nikdar imeli pred očmi zavojevalnih namenov proti katerikoli državi ter da se Velika Britanija in Poljska v zunanji politiki trdno držita osnovnih načel mednarodnega življenja.

Sporedne izjave, ki so jih podali francoski državniki, ugotavljajo, da sta Pariz in Varšava popolnoma istega mnenja o tem, da učinkovitost kakršnekoli dogovorene akcije ne more biti odvisna od mednarodnih konjunktur, pač pa nasprotno, da morajo sklenjeni sporazumi pomeniti bistveni element političnega ustroja v Evropi.

Pogodba z Nemčijo

G. kancelar nemške države je smatral angleško-poljski sporazum za povod, da enostransko odpove sporazum, ki ga je osebno sklenil z nami l. 1934. Preden podam oceno in prikaz sedanjega stanja tega vprašanja, naj mi bo dovoljeno podati kratek zgodovinski pregled. Dejstvo, da sem imel tudi jaz čast, sodelovati pri skle-

nam raztolmači nastanek mesta in njegov procvit. Nedvomno bi bilo mesto še mnogo bolj napredovalo v teku dvajsetih povojnih let, kar je v prometnem pogledu zvezano s Poljsko na novo, da niso bile na delu druge ovire, v prvi vrsti nezaupanje s strani Poljske. Iz tega nezaupanja se je rodilo stremenje Poljske, da se za vsak primer oprosti zavisnosti od mestne republike z ustanovitvijo posebne luke v Gdanku. Z neverjetno naglico je zrasla Gdankinja iz borne ribiške vasiše in šteje danes že preko 100.000 ljudi. Za toliko bi se bil najmanj ta čas povečal Gdansk, če bi si sam ne želel drugačnega razvoja.

panju in izvajanju tega sporazuma, mi daje možnost, da podam tudi njegovo točno analizo. Sporazum iz l. 1934 je bil posledica številnih in dolgoletnih poskusov, da se odnosi med obema velikima državama postavijo na zadovoljivo podlago. To je bil poskus, da se odstranijo vsa nesoglasja in nasprotja, ki so skoro vsak dan povzročala neprijetne incidente, kateri so se čimdalje bolj množili in zastrupljali medsebojne odnose. Ta poskus se je posrečil. Poljska je v najkritičnejših časih, ki jih je doživela, zvesto izvajala ta sporazum in ni iskala nobenih drugih političnih možnosti. Ta sporazum pa je izgubil svoj pravi značaj v trenutku, ko so se pojavile težave od strani nemške države, da bi se temeljito in onem smislu, ki bi omejeval svobodo naše politike, ali v smislu, kakor da je podlaga za nove zahteve, ki so jih nam pošiljali, in za nove koncesije z naše strani, ki se ne bi dale spraviti v sklad z neodvisnostjo, nedotakljivostjo in častjo Poljske ter z našimi življenjskimi interesi.

Najprejdem na poročilo o sedanjem položaju. Nemška država je sprejela poljsko-angleški sporazum kot povod za odpoved sporazuma iz l. 1934. Z nemške strani so podali gotove pripombe, ki so pravne narave. Držnem si opozoriti pravnike na besedilo odgovora na nemško spomenico, ki bo še danes izročeno nemški vladi. Ne bi želel na široko razpravljati o diplomatski obliki tega dogodka. Vlada nemške države se je — kakor se vidi iz besedila nemške spomenice — odločila za ta korak na podlagi obvestila po časopisju, ne da bi proučila mnenja angleške vlade, ali mišljenja poljske vlade glede značaja sklenjenega sporazuma. Ni pa to pomenilo nobene težave, ker sem takoj po svoji vrnitvi iz Londona izjavil, da sem pripravljeno sprejeti nemškega veleposlanika, ki še do danes ni smatral za potrebno izkoristiti to priliko. Zakaj je ta okoliščina važna? Jasno je za vsakogar, da niti značaj niti smisel niti okvir poljsko-angleškega sporazuma ni pripeljal do sklepa, pač pa samo dejstvo, da je bil sporazum sklenjen. To pa je važno za ocenjevanje nemških političnih namenov. Če je nemška vlada v nasprotju s svojimi prejšnjimi izjavami tolmčila pogodbo o nenapadanju, ki je bila med Poljsko in Nemčijo sklenjena l. 1934, kot prežeto z željo, da se Poljska osami in da se ji onemogoči normalno in prijateljsko sodelovanje z zapadnimi državami, potem smo mi takšno tolmčenje vedno zavračali. Če hočemo dobiti jasno sliko sedanjega položaja, je treba predvsem postaviti vprašanje, za kaj gre, nam pa to vprašanje ni bilo zastavljeno.

Gdansk

O našem stališču do zapadnih držav sem že govoril. Preostaja samo še vprašanje nemškega predloga glede bodočnosti svobodnega mesta Gdanska, prometnih zvez med Nemčijo in vzhodno Prusijo, in druga vprašanja, ki zanimajo Poljsko in Nemčijo. Poglejmo kakšna so ta vprašanja?

Kar se tiče Gdanska, bom navedel nekaj splošnih pripomb. Svobodno mesto Gdansk ni izmišljeno po vsakršni pogodbi. To je pojav, ki obstoji že mnogo stoletij. Če hočemo povedati resnico, moramo reči, da je svobodno mesto Gdansk rezultanta pozitivnega tolmčenja poljskih in nemških interesov. Nemški trgovci v Gdanku so zagotovili razvoj in blagostanje tega mesta, za kar se je treba zahvaliti tudi poljski prekomorski trgovini. Ne samo razvoj, temveč tudi sam obstoj tega mesta izhaja iz dejstva, da to mesto leži ob izlivu edine poljske velike reke. To je odločilnega pomena tudi za bodočnost z ozirom na to vodno pot, kakor tudi na glavno železniško progno, ki vzdržuje našo zvezo z Baltičkim morjem. To je resnica, ki je ne more izbrisati nobena nova formula. Velika večina gdanskega prebivalstva je danes nemška, obstoj in blagostanje tega mesta pa sta odvisni od gospodarske moči Poljske. Kaj smo sklepali iz tega? Mi smo se vedno držali in se tudi še zdaj držimo pravic in koristi naše pomorske trgovine in naše pomorske politike v Gdanku. Pri iskanju mirne rešitve nismo hoteli nikdar namenoma izvajati kakšnega pritiska na svobodni, narodni, ideološki in kulturni razvoj nemške večine v svobodnem mestu. Ne maram navajati raznih primerov, ker so dovolj znani vsem tistim, ki so se na kakršnekoli način bližje bavili s tem vprašanjem.

»Koridor«

Minister Beck je zatem omenil razne prejšnje izjave nemških državnikov, po katerih med Poljsko in Nemčijo ne bi moglo nikdar priti do spora zaradi Gdanska in poljskega koridorja k morju. Minister Beck je nastopil tudi proti temu da bi se ta kos zemlje imenoval poljski »koridor« ter poudaril, da se ti kraji imenujejo Pomorjanska vojvodina. Dalje je omenil, da v tej poljski pokrajini živi zelo majhen odstotek Nemcev.

Omenjajoč razne olajšave, ki jih je Poljska dala Nemčiji v prometnem oziru, je Beck odkril dejal, da Poljska nima nobenega razloga, da bi omejevala svojo suverenost na svoji lastni zemlji. Nato je nadaljeval:

Kar se tiče prvega in drugega vprašanja, t. j. vprašanja Gdanska in vprašanja železniškega prometa preko Pomorjanske, gre za enostranske koncesije, ki jih nemška vlada zahteva od nas. G. kancelar nemškega rajha je predlagal v svojem govoru kot žrtve s svoje strani priznanje in

končno sprejetje meje med Poljsko in Nemčijo, ki nam itak gre. Iz tega se vendar vidi, da so nemške zahteve glede Gdanska in avtomobilske ceste enostranske. S pravico pričakujete, gospoda, našega odgovora na zadnje stališče, izraženo v nemški spomenici, ki se glasi: »Če poljska vlada pripisuje važnost temu, da se poljsko-nemški odnosi spet uredijo s pogodbo, je tudi nemška vlada pripravljena na to.« Zdi se mi, da sem v jedru že podal točno naše stališče.

Minister Beck je dalje govoril o mirolnih prizadevanjih poljske diplomacije ter poudaril potrebo po delu, ki gre za tem, da se vzpostavi mirno sodelovanje med narodi. Končno je naglasil: »Za nas Poljske ne obstoji pojem miru za vsako ceno. V

življenju narodov in držav je samo ena stvar, ki jo je treba ohraniti za vsako ceno — to je čast.«

Izročitev odgovora nemški vladi

Berlin, 5. maja. AA. Poljski odgovor na spomenico nemške vlade je bil izročeno ob 13., takoj po govoru poljskega zunanjega ministra Becka v parlamentu. Ta odgovor je izročil zunanjemu ministru poljski odpravnik poslov Ljubomirski. Izročeno je bilo v obliki diplomatske note, v kateri je podana tudi vsebina Beckovega govora v parlamentu.

„Vrata so ostala odprta“

Ugoden vtis Beckovega govora po vsej Evropi — V Nemčiji se zaenkrat omejujejo na zavračanje njegovih navedb

London, 5. maja. AA. (Reuter). Iz Varšave poročajo: Po Beckovem govoru, ki so ga poslanci pozdravili z izrednimi ovacijami, so izjavljali na hodnikih poslanske zbornice, da je bil govor sicer zmeren, a odločen in da je Beck poudaril iskreno željo Poljske za mir, toda ta mir mora biti čašten. Na koncu se je sejm soglasno sprejel resolucijo, ki odobrava Beckov govor. Tudi ukrajinski poslanci so glasovali za resolucijo. General Zeligovski, ki je svojčas zavzel Vilno in ki je bil doslej v opoziciji proti Beckovi politiki, je takoj po končanem govoru zunanega ministra vstal in hitel k Becku ter mu čestital s stiskom roke.

London, 5. maja. AA. (Reuter). V uradnih krogih izjavljajo, da je britanska vlada sprejela Beckov govor z živim zadovoljstvom. Po sodbi teh krogov je Beck poslal stališče poljske vlade odločno, a s premissljenimi in zmernimi besedami. Medtem ko je po eni strani izjavil, da Poljska ne bo žrtvovala interesov, ki so življensko važni za njeno samostojnost, je po drugi strani pustil odprta vrata za mirno ugotovitev vseh vprašanj.

London, 5. maja. br. Prvi vtis, ki ga je napravil Beckov govor v Londonu je bil ugoden. Londonski listi so govor objavili v posebnih izdajah. V njih tudi že ugotavljajo, da je Beck nastopil izredno odločno, a hkratu konciliantno. Listi odobravajo način, kako je Beck zavrnil nemške argumente. Naglašajo pa, da Beck ni zaprl možnosti za pogajanja. Tudi na borzi je Beckov govor napravil ugoden vtis.

Pariz, 5. maja. br. V Parizu je Beckov govor napravil izredno ugoden vtis. Politični krogi posebej naglašajo zmerni nastop poljskega zunanjega ministra, ki je pokazal, da se popolnoma zaveda svoje odgovornosti do domovine in do vsega sveta in ki ve, da se lahko zanaša na sile, ki so se postavile na poljsko stran. Izjave, ki jih je danes podal Beck, so v popolnem skladu z onimi, ki jih je včeraj zjutraj podal ministrski predsednik Daadier. Mednarodni položaj se je razvil do točke, ko se mora svet odločiti ali za vojno ali za mir Poljski državnik je postavil meje, do katerih bodo Poljaki pristupili vsakogar, a preko katerih bo mogel vsakdo le za ceno krvi. Preko teh meja pa je Beck odkrito ponudil roko za vsak lojalen sporazum, ki bo zasnovan na medsebojnem spoštovanju in na upoštevanju obojestranskih interesov.

Kovno, 5. maja. AA. (Reuter). Beckov govor je tu napravil ugoden vtis. Mislijo, da bo odločno poljsko stališče pripomoglo k ravnotežju sil na Baltiku. Letonska in estonska vlada sta spodbudili litovski vladi, da sta sklenili z Nemčijo pakt o nenapadanju.

Prvi nemški odgovori

Berlin, 5. maja. AA. (DNB) Doslej še ni uradnih ne poluradnih komentarjev o govoru poljskega zunanjega ministra Becka. Zdi se, da nemški činitelji nečjejo ničesar izjaviti o tem govoru, dokler ga najskrbneje ne prouče. V kolikor se pa posamezne politične osebnosti za zdaj čisto privatno in neobvezno izrekajo o tem govoru, se zdi, da mislijo, da poljski zunanji minister v svojih izjavanjih ni želel sklicevati se na načelo o samoodločbi narodov. V teh krogih izjavljajo, da je poljski zunanji minister sicer poudaril, da je prebivalstvo Gdanska v veliki večini nemške narodnosti, da se pa ni skliceval na jasno izraženo voljo tega prebivalstva. V navedenih krogih dalje sodijo, da ne morejo pristati na tezo, da ima kaka država naravno pravico do izliva te ali

one reke, ki večidel teče skozi to državo. Splošni interes Evrope je, izjavljajo v teh krogih, da tej tezi ne prizna upravičenosti.

Navedene politične osebnosti omenjajo tudi odstavek v Beckovem govoru, ki pravi, da je poljsko-nemški dogovor iz leta 1934 vsilil poljski zunanji politiki nekatere omejitve. Ti krogi poudarjajo, da vsak politični dogovor te vrste nalaga nekatere omejitve zunanji politiki obeh podpisnikov, predvsem pa ne dovoljuje, da bi se pridruževale kombinacijam ostalih držav, naperjenih proti podpisnicl. V teh krogih tudi trde, da jih čudi Beckova izjava, da nemških predlogov ni o pravem času in uradno v polnem obsegu dobil.

Vtis v Italiji ni neugoden

Rim, 5. maja. br. Italijanski politični krogi so z ogromnim zanimanjem pričakovali današnji Beckov govor. Ko so izvedeli za njegovo vsebino, so brez rezerve priznali zmerni ton tega govora. Z zadovoljstvom ugotavljajo, da je Beck omogočil nadaljnja pogajanja.

Posvet pri Hitlerju

Berlin, 5. maja. AA. (Reuter): Hitler je prebil današnji popoldan v Berchtesgadnu, kjer je skupaj z ministrom Ribbentropom, voditeljem gdanskih narodnih socialistov Forsterjem in predsednikom gdanskega senata Greiserjem proučeval Beckov govor. Ribbentrop se je pripeljal v Berchtesgaden dopoldne in počakal v hotelu oba gdanska prvaka.

Ribbentrop se je ponoči odpeljal v družbi italijanskega berlinskega poslanika v Milan.

Vatikan ponuja posredovanje?

Monakovo, 5. maja. br. Snoči je prispel v Salzburg papeški nuncij Orsenigo z letalom, ki mu ga je dala na razpolago nemška vlada. Po vestih iz zanesljivih virov je bil dopoldne v Berchtesgadnu, kjer se je sestel s Hitlerjem. Kakor se nadalje zatrjuje, je Orsenigo pripravljeno prevzeti vlogo posredovalca med Poljsko in Nemčijo. Na to naj bi kazalo tudi včerajšnje situacijsko poročilo o odnosih med Poljsko in Nemčijo, ki ga je objavilo vatikansko glasilo »Osservatore Romano«. O sestanku Hitlerja in nuncija Orseniga do nočoi ni bilo izdano nikako vladno poročilo.

Angleški veleposlanik pri Becku

Varšava, 5. maja. AA. (Pat) Poljski zunanji minister Beck je sprejel angleškega veleposlanika Curarda, ki je malo prej obiskal pomočnika zunanjega ministra Szömböka.

Povratek nemškega poslanika v Varšavo

Varšava, 5. maja. br. Nemški poslanik v Varšavi Moltke je bil cel mesec v Nemčiji. Danes dopoldne se je nenadoma vrnil na svoje službeno mesto v Varšavi, vendar ni prisostvoval seji poljskega sejma, na kateri je imel zunanji minister Beck svoj govor.

Nenapadalni pakt med Nemčijo in Letonsko

Riga, 5. maja. AA. (Havas) Uradno potrjujejo, da so se pogajanja med Nemčijo in Letonsko za sklenitev nenapadalnega pakta uspešno končala.

Odhod angleškega kralja v Ameriko

London, 5. maja. AA. (Reuter) Končane so vse priprave za odhod kralja Jurija VI. in kraljice Elizabete z oceskim parnikom »Empress of Australia« v Kanado in USA. Ladja, ki je last pomorske družbe »Canadian Pacific«, bo jutri odplula iz Portsmoutha. Vladarski par bo spremljalo 30 oseb.

»Empress of Australia« je danes odplula iz Southamptona proti Portsmouthu. Čez Atlantik bo spremljala ladjo vojna ladja »Ripals«. Dovoljenje, da sme ta potovati v spremstvu britanskega vladarskega para, sta dobila samo neki kanadski posebni poročevalec in neki foto-

reporter. Britanski novinar, ki ju spremlja, je član uredništva Reuterja in se imenuje Gordon Young. Toda povsod, kjer se bo kralj ustavlil, bo zbrana velika skupina angleških in ameriških novinarjev. Kralj in kraljica sta se pretekli teden, preden sta se začela pripravljati na odhod, udeležila finalne nogometne tekme za angleški pokal, ter bila na večerjah, ki sta ju priredila visoki komisar za Kanado in ameriški poslanik. Dalje sta se kralj in kraljica udeležila glasbene večerje v Music-Halu, kjer je »Lambeth Walk« popularna točka programa, in koncerta Beethovnovih skladb, ki jih je dirigiral slavni dirigent Toscanini.

Rumunski obisk v naši prestolnici

Enodnevno bivanje zunanjega ministra Gafenca v Beogradu — Daljša razgovora z našim zunanjim ministrom

Beograd, 5. maja. p. Beograd je danes doživel drugi obisk simpatičnega rumunjskega državnika, zunanjega ministra Gafenca. Obisk je bil sicer kratak, a sprejem, kakor tudi razgovori, ki so bili v zunanjem ministru ter v ministrskem predsedstvu, so bili toliko bolj pristrčni. Posebno pomemben je bil ta obisk zaradi tega, ker je Gafencu z njim zaključil svojo veliko diplomatsko turnejo po vseh večjih evropskih državah. Najprej je bil na Poljskem, nato v Berlinu in zatem so sledili obiski v Bruslju, Londonu in Parizu. Nazadnje je bil rumunjski zunanji minister v Rimu, od koder se je davi pripeljal v Beograd.

Kakor je bilo že ponovno naglašeno, je tudi njegov obisk v Beogradu le informativnega značaja enako kakor obiski v drugih prestolnicah. Zunanji minister Gafencu je hotel obvestiti svojega jugoslovenskega tovariša o vtisih ki so ga nanj napravili razgovori in drugi momenti v evropskih prestolnicah.

Do Batajnice se je rumunskemu zunanjemu ministru davi odpeljal nasproti rumunjski veleposlanik Victor Cadere. V Beograd se je Gafencu pripeljal točno ob 9. Na železniški postaji so ga pričakali in pozdravili naš zunanji minister dr. Cincar-Marković, oba njegova pomočnika Milivoj Pilja in Smiljanec več višjih uradnikov zunanje ministrstva, uradništvo poslanstev Rumunije in Turčije s turškimi poslanikom Alihajdarjem, poljski poslanik Dembicki ter večje število domačih in tujih novinarjev. Pozdravi na postaji so bili navdse pristrčni. Naš zunanji minister je s postaje spremljal svojega rumunjskega tovariša do rumunjske veleposlanstva, kjer se je Gafencu nastalil.

Po kratkem odmoru se je rumunjski

državnik odpeljal na maršalat dvora, kjer se je vpisal v dvorne knjige. V spremstvu rumunjskega poslanika je od tam stopil čez cesto v zunanje ministrstvo. Pred palačo ga je pričakovalo večje število novinarjev, ki pa niso silili vanj z vprašanji. Ob 10.30 se je sestal z našim zunanjim ministrom dr. Cincar-Markovićem. Razgovor je trajal do 12. ure.

Opoldne se je rumunjski zunanji minister odpeljal na Dedinje, kjer ga je sprejela v avdienco Nj. Vel. kraljica Marija. Od tam se je pripeljal v Beli dvor. Nj. Vel. knez namestnik Pavle ga je takoj sprejel v privatno avdienco in ga po avdienci pridržal na kosilu, katerega se je udeležil tudi zunanji minister dr. Cincar-Marković.

Popoldne ob 16.30 so se razgovori obeh zunanjih ministrov nadaljevali, to pot v rumunjskem veleposlanstvu. Razgovor je trajal dobro uro. Iz veleposlanstva se je minister Gafencu zatem odpeljal v ministrsko predsedstvo in obiskal predsednika vlade Dragišo Cvetkovića. Ostal je pri njem pol ure.

Ob 18. je bil rumunjski zunanji minister v rumunjsko-jugoslovenski ligi na Obilicem vencu Liga mu je priredila zakusko, na kateri se je rumunjski državnik sestal z večjim številom uglednih osebnosti in z novinarji. Z Obilicem venca se je Gafencu znova odpeljal v rumunjsko veleposlanstvo, kjer mu je predsednik vlade Dragiša Cvetković ob 19. vrnil obisk.

Zvečer ob 20. je veleposlanik Cadere priredil v čast svojemu šefu svečano večerjo, na katero je bilo povabljenih mnogo uglednih osebnosti. Po večerji se je Gafencu s svojim spremstvom odpeljal na postajo. Pri pristrčnem slovesu je krenil na pot proti Bukarešti.

Beleške

Predsednik vlade o stanju pogajanj za sporazum

Agencija Avala poroča: Na vprašanje novinarjev v zvezi z glasovi, da so razgovori z dr. Mačkom prekinjeni, je izjavil predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković: »V teku pogajanj v Zagrebu med menoj in dr. Mačkom, predsednikom HSS, smo izdelali zadnje dni na obeh straneh predloge, ki so še zmerom v proučevanju.«

Sestanek poslancev HSS v Zagrebu

Predsednik HSS dr. Maček je sklical sejo hrvatskih poslancev HSS za ponedeljek 8. maja, v Zagrebu. Na dnevnem redu je njegovo poročilo o političnem položaju Mačkov delegat posl. dr. Šubišić, ki se je od ponedeljka mudil v Beogradu se je v četrtke popoldne z letalom vrnil v Zagreb. Še zvečer se je sestala pri dr. Mačku konferenca vodilnih članov HSS, ki je trajala pozno v noč. Večraj zjutraj je pripeljal iz Beograda dr. Kramer. Popoldne je imel z dr. Mačkom sestanke, kateremu so prisostvovali tudi podpredsednik HSS inž. Košutić, Večeslav Vilder, dr. Šutej in Sava Kosanović. Zvečer se je dr. Kramer vrnil v Beograd.

Skupščine JNS in OJNS danes in jutri

Banovinsko tajništvo JNS objavlja: V nedeljo 7. maja t. l. se bodo vršile sledeče skupščine JNS in OJNS: 1. Sreski skupščini JNS in OJNS v Kranju ob 1/2.10. popoldne. Udeležila se jih bosta g. senator Ivan Pucelj in tajnik banovinskega odbora OJNS g. Andrej Uršič. Skupščini bosta v Narodnem domu. 2. Sreska skupščina OJNS v Laškem ob 10. popoldne v kino-dvorani. Poročal bo predsednik banovinskega odbora OJNS inž. Jože Rus. 3. Krajevna skupščina JNS v Vitanju po prvi maši v prostorih gostilne g. Rupnika. Udeležila se je bosta g. Ciril Zagar in Vekoslav Bučar. 4. Krajevna skupščina JNS v Strančah ob 15. popoldne v prostorih gostilne g. Sivca. Tudi tu bosta govorila g. Zagar in Bučar. 5. Krajevna skupščina JNS v D-1. Toplicah ob 1/2.8. (po prvi maši). Poročal bo g. Milan Mravlje.

Danes, v soboto bo ob 8. zvečer v prostorih restavracije g. Windischerja krajevna skupščina JNS za Novo mesto-Kandijo. Tudi na tej skupščini bo poročal g. Milan Mravlje. Vse prišaste JNS in OJNS iz omenjenih srezov in krajev vabimo, da se polnoštevilno udeležijo skupščin in da pokažejo svojo navzočnost zanimanje za prečja vprašanja v sedanjem važnem času.

Interesna skupnost med Rumunijo in Jugoslavijo

Beograjska »Politika« objavlja daljši članek o obisku rumunjskega zunanjega ministra Gafenca, ki se vrača po krožnem informacijskem potovanju po Evropi preko naše prestolnice v svojo domovino. Obisk je nova manifestacija istovetnosti jugoslovenskih in rumunjskih pogledov na razna prečja mednarodna vprašanja. Ti istovetni pogledi narekujejo obema državam, da se zadržita povsem rezervirano proti vsem ideološkim sporom velikih sil in da posvetita vso svojo pozornost očuvanju nedotakljivosti svojega ozemlja. Narekujejo jima pa tudi tako gospodarsko politiko, ki bo zagotavljala obema čim boljše izmenjavo naših dobrin z ostalimi državami v svetu. Jugoslovensko-rumunjski odnosaji so bili že od nekdaj vedno najboljši. Tradicionalne prijateljske zveze med obema državama, ki segajo že v čas pred svetovno vojno, niso bile nikdar skaljeniti z najmanjšim nesporazumom. Mi smo rešili vsa naša vprašanja z Rumunijo z vrsto konvencij s katerimi smo tudi zadovoljivo uredili vprašanje obojestranskih narodnih manjšin. Temeljni rumunjske in jugoslovenske zunanje politike so mir in prijateljski odnosi s sosednimi državami in velikimi silami. Jugoslovenski in rumunjski narod želita samo mir v tem delu Evrope, vendar pa sta odločena braniti z vsemi sredstvi nedotakljivost in neodvisnost svojega ozemlja.

Madžarske volitve

Poročali smo že o razpustu madžarskega parlamenta in razpisu novih volitev ki bodo v etapah med 28. majem in 8. junijem tega leta; novi parlament pa se bo sestal na svoje prvo zasedanje v prvi oolovici junija. Znano so sedaj tudi še podrobnosti o izvedbi madžarskih volitev. Notranji minister je že objavil novo razdelitev volilnih okrožij, ki volijo skupno 260 prancev, od tega 46 mesta. 214 na dežela Volina okrožja so razdeljena v posamezne skupine, ki volijo posamezno deloma na sistem osrbnih kandidatov z izjemo 28 večjih občinskih okr. žij ki volijo po sistemu list. voli dežela po večini po sistemu osebnih kandidatov. Izmed mest volijo tri posamezne kandidate, sedem pa jih izbira med listami v Budimpešti ki volijo 27 poslancev, volijo v 28 žijih po listah

Vajava Mariborskega občinskega bloka v Ljubljani

Sredi marca smo osnovali »Nar. dni akademski blok«, ki je bil zaimljen kot strogo nepolitična skupnost vseh akademikov ljubljanske univerze, ki so se prostovoljno odrekli vsem nazorskim trenjem, ker se zavedajo, da je treba posvetiti sedaj vse silo temu, kar vsi iskreno in enako ljubimo — naši domovini. Edino to nas je združilo in nas še drži. Z vsemi močmi se trudimo, da bi ohranili nepolitični značaj bloka. Z obžalovanjem pa ugotavljamo, da se je del katoliških akademikov delu, ki smo ga široko zasnovali in ki rodi že prve uspehe, že od začetka iz nerazumljivih razlogov odtegal, čeprav so tudi njihovi delegati, ki so sodelovali na špi plenuma, odobrili program, določali deputacije in soglašali z brzojavkami. Vse kar je bilo v naših močeh, smo poskusili, da bi jih pridržali v bloku, točko za točko smo popuščali. delu pa se nismo mogli odreči, ker se bojimo sodb naroda in zgodovine. Štiri družva, ki predstavljajo polovico katoliških akademikov so z izjavo v »Slovencu« 5. 5. 1939 proglasila, da zanje Narodni akadem-

Prve inozemske sodbe o odstopu Litvinova

Mnenja švicarskih ter angleških in francoskih listov

Odmevi odstopa sovjetskega zunanjega ministra Litvinova v inozemskih listih kažejo enako negotovost ugibanj o pravem ozadju tega dogodka kakor prva poročila, ki smo jih že objavili. V informaciji čitateljev navajamo tu predvsem prve komentirje švicarskih listov, ki skušajo biti tudi glede Rusije objektivni.

Glavno ozadje: Stalin

Znani poznavalec ruskih razmer dr. J. Welti piše v »Neue Zürcher Zeitung« med drugim: Ljudski komisar za zunanje zadeve je bil »poslednji Mohikanec« stare Leninove garde, ki se je doslej čudežno izmazel iz vseh »čistok«. O njegovem odstopu se je v zadnjem času veliko govorilo. Ako bi bil odstopil pred nekaj meseci, bi to ne vzbudilo posebne pozornosti. Sedaj pa so bila v teku pogajanja z Anglijo in Litvinovo je veljal za diplomata, ki je nasklonjen angleškim obrambnim pobudam. Tako se vsiljuje ob njegovem odstopu vprašanje, ali se hoče morda Stalin odreči nadaljevanju sporazumevanja z zapadnimi velesilami, ali pa prevladuje v Kremlju mnenje, da more Rusija nuditi svojo pomoč samo pod gotovimi pogoji, ki bi jih Litvinovo ne znal uveljaviti. Mi ne sodimo, da pomeni padeč Litvinova načelno spremembo ruske zunanje politike. Zdi se bolj verjetno, da je Stalin odvolil Litvinova samo zato, da bi sam prevzel vodstvo ruske zunanje politike in tako sebi pripisal prednosti, ki jih lahko prinese sporazum z Anglijo, ki pa jih Litvinovo doslej ni znal uveljaviti. Mogoče je tudi, da je Litvinovo pristal na koncesije, ki Stalinu niso všeč. Stalin dobro pozna svoj močni položaj napram Angliji in je morda prepričan, da Anglija ne bo pustila pasti pogajanj in bo znabiti še rada pristala na koncesije Rusiji, ako bi sicer grozila nevarnost, da se Rusija izogne prevzemu obvez v Evropi.

»Kvadratura kroga«

V drugem švicarskem listu, znanih »Basler Nachrichten« razpravlja na kratko o ozadju Litvinovega odstopa dr. Oeri, ki je mnenja, da Litvinov ni sam odstopil, temveč da je moral odstopiti. Kot razlog tega prisilnega odstopa navaja domnevo, da so se Litvinovu »ponesrečili« napori za rešitev kvadrature kroga«. ki naj bi obstajala v pritegnitvi Rusije v Evropo. Nastopil je čas, ko bi morala Rusija za to pritegnitve, ki jo je zagovarjal Litvinov prevzeti konkretne obveznosti, tako daleč pa Stalin »združljivosti z nezdržljivim« ni zastopal.

Vprašanje cene za rusko pomoč

»National Zeitung«, ki je tik pred odstopom slikala Litvinova kot enega najbolj sposobnih ruskih diplomatov, dvomi, da bi osebna sprememba v ruskem zunanjem ministru pomenila spremembo sedanjega kurza ruske zunanje politike. Verjetno je, da je, da bo Rusija pred prevzemom morebitnih obveznosti v Evropi še previdnejša kakor doslej, ker se zaveda svojega močnega položaja napram onim, ki izražajo pomisleke proti njeni pritegnitvi v Evropo samo zato, da bi si rusko pomoč kupili kar najcenejše.

V Parizu in Londonu so mnenja, da se ruska zunanja politika ne bo spremenila

Naj za zaključek navedemo, da tudi večina angleške in francoskega časopisja izraza dvome, da bi sprememba v ruskem zunanjem ministru pomenila bistveno spremembo osnovnih smernic ruske zunanje politike. Večina angleških in francoskih listov je zaradi tega slej ko prej optimistična glede bližnjega zaključka angleško-ruskih pogajanj. Francoski listi utemeljujejo ta svoj optimizem med drugim tudi z opozorilom na razgovore, ki jih je imel večraj francoski zunanji minister Bonnet z ruskim poslanikom v Parizu Surričem, ki je francoskemu državniku potrdil, da se osnove ruske zunanje politike zaradi odhoda Litvinova ne bodo spremenile.

Osebna odgovornost Stalina

V ruskih krogih v Parizu so razen tega mnenja, da je imenovanje Molotova za zunanjega komisarja samo prehodnega značaja, izvira pa iz Stalinove želje, da za nekaj časa sam prevzame v svoje roke tudi vaje ruske zunanje politike, ker bo ta s tem v sedanjem naglem mednarodnem razvoju samo pridobil na svoji eksperimentalnosti. V istih krogih poudarjajo, da so tudi za politiko Anglije, Francije, Italije in Nemčije danes odgovorni Chamberlain, Daladier, Mussolini in Hitler, ne pa njihovi zunanji ministri. Zdi se zato povsem naravno, tako pravijo v neposredni bližini ruskega veleposlanika v Parizu, ako je tudi Stalin hotel prevzeti neposredno odgovornost za rusko politiko v sedanjem razgibanem položaju, ki zahteva večjo odgovornost in hitrejšo postopanje.

Pogajanja z Rusijo se nemoteno nadaljujejo

Vzroki odhoda Litvinova še vedno niso znani

London, 5. maja. AA. (Reuter) Na seji zunanje-političnega odbora ministrov so sprejeli britanski odgovor na ruske predloge za ustanovitve zveze proti napadalcem. Seja je trajala poldrugo uro. Odgovor bodo takoj poslali britanskemu poslaniku v Moskvi, da ga izročijo sovjetski vladi.

Chamberlain je izjavil v spodnji zbornici, da obstoje razlogi, da se bo dosegel ugoden rezultat z Moskvo, vendar pa ne more povedati, kdaj bo mogel sporočiti, da se je rezultat res dosegel. Dokler pogajanja teko je izjavil Chamberlain, misli da ne more sporočiti, do kod so razgovori dospeli in tudi ne značaja predlogov obeh strank.

Soglasje Francije

Pariz, 5. maja. br. Zunanji minister Bonnet je dopolnje sprejel sira Enrica Phippsa. Ob tej priliki mu je sporočil, da je francoska vlada pristala na angleške predloge v okviru pogajanj z Rusijo.

O padcu Litvinova listi še vedno samo ugibajo

London, 5. maja. br. Nekateri listi poročajo, da so bili večraj odstavljeni tudi vsi najbližji sodelavci Litvinova. Vtis, ki ga je napravila sprememba v vodstvu zunanje politike v Londonu, še ni zbledel. V Parizu pa ugotavljajo, da se bodo pogajanja z Rusijo vsekakor nemoteno nadaljevala. Angleški protipredlogi, na katere je pristala tudi že francoska vlada, so bili v pretekli noči brzojavno poslani v Moskvo. Kakor pravi »Daily Mail«, je Anglija sedaj predlagala alianso treh velesil, ki naj bi je v bližnjih dneh podale enostranske izjave, ki bi pa bile vendar iste vsebine in s katerimi bi se Anglija, Francija in Rusija obvezale, da bodo takoj reagirale na vsak napad ki bi se v Evropi sprotil proti katerikoli državi.

Pariz, 5. maja. AA. (Havas) Listi se še vedno bavijo z ostavko sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova in s »Petit Parisien« piše: Ruska lada je pokazala da bo rade volje sklenila politično in vojaško zvezo z Anglijo in Francijo. Da bi prizadete države dobile jamstva, morajo tudi s svoje strani dati popolnoma določna jamstva o sodelovanju. »Figaro« poudarja, da je Rusija vedno vodila trojno politiko in da se še sama težko znajde v tem labirintu. List vprašuje, ali morda Rusija se-

ski blok več ne obstoja. Zal nam je, da je do tega prišlo, ker se nam zdi, da se društva sama ne zavedajo odgovornosti, ki so jo prevzela s tem korakom na svoja ramena, bodri nas pa to, da je mnogo članov teh društev še vedno vpisano v bloku in se udeležuje dela.

Narodni akademski blok bo deloval dalje, še z večjo vnemo se bo vrgel v boj za srečo in moč našega naroda in države. Vse one, ki nas bodo pri delu ovirali, bo zgodovina obsodila. Vsakomur, ki mu je pri srcu delo, pa so vrata v blok vedno na stečaj odprta. Naše delo je častno in legalno, odgovornost zanj bo mogel nositi vsakdo. Prosimo javnost, da nas pri delu še nadalje podpira!

V Ljubljani, dne 5. maja 1939.
Jeza Maks, I. r. — Vodopivec Vlado, I. r.
Iskra Vekoslav, I. r.

Izročitev verskega zaklada v last škofije

Glavne določbe zakonske uredbe o prenosu premoženja
Prenos mora biti izvršen v najkrajšem času

Beograd, 5. maja. a. Na podlagi poblastil iz § 35. točka 8. finančnega zakona za leto 1939/40. te po odobritvi ministrskega sveta je pravosodni minister dr. Viktor Ružić (kakor je »Jutro« že večraj kratko poročalo) predpisal uredbo z zakonsko močjo o prenosu imovine verskega zaklada v last katoliške cerkve. Glavne določbe so:

Pod verskim zakladom je treba razumeti premoženje in fonde, ki so bili ustanovljeni iz imovine katoliške cerkve potom cerkvenih davčnin in prostovoljnih prispevkov vernikov in ki služijo cerkveno-prosvetnim ciljem katoliške cerkve.

Dejansko stajajo posameznih verskih zakonov bo ugotovila posebna komisija šestih članov; dva člana bo imenoval pravosodni minister, dva finančni minister in dva predsednik škofijskih konferenc kraljevine Jugoslavije. Najstarejši član bo predsednik komisije. Komisija se mora sestati najkasneje v enem mesecu po uveljavitvi te uredbe.

Pristojne državne oblasti so dolžne v 30 dneh po uveljavitvi te uredbe dostaviti pravosodnemu ministru v dveh izvodih seznam posameznih verskih zakonov katoliške cerkve, ki jih upravljajo. V seznamu je treba točno navesti naravo in vrsto zakladne imovine.

Pravosodno ministru bo osem dni po prejemu seznama dostavilo en izvod predsedstvu škofijskih konferenc, da stavi v roku nadaljnjih 8 dni svoje morebitne pripombe. Tako zbrano gradivo bo ministru dostavilo komisiji.

Komisija se sestane na delo v pravosodnem ministru. Če glede kakšnega vprašanja ne bi dosegla soglasja, bo dotični predmet dostavljen pravosodnemu ministru, ki bo izdal končni sklep v sporazumu s finančnim ministrom in s predsednikom škofijskih konferenc.

Pravosodni minister bo nato izdal sklep o prenosu imovine v last katoliške cerkve

na ime pristojnega škofijskega ordinariata. Če je kak zaklad namenjen splošnim ciljem katoliške cerkve brez ozira na teritorialno duhovno pristojnost, bo pravosodni minister določil pristojni ordinariat v sporazumu s predsedstvom škofijskih konferenc.

Na podlagi sklepa o prenosu bo pristojni minister, v čigar resoru je uprava nad dotičnim zakladom izvršil v roku 15 dni prenos lastništva in uprave pristojnemu ordinariatu.

Pristojno zemljiško knjžno sodišče bo takoj izvedlo, vknjižbo lastniške pravice katoliške cerkve na ime pristojnega ordinariata.

Krajevni verski zaklad bo izročen, ne oziroma se na prepiše o pristojnem ordinariatu, v last in upravo ljubljanske škofije.

Državni uslužbenci, ki imajo službo v upravi verskih zakonov na dan prenosa lastništva in uprave, se stavlajo na razpoložanje v smislu določbe § 101. uradniškega zakona. Pristojni ordinariat more te uslužbence z njihovim pristankom prevzeti v cerkveno avtonomno službo. V tem primeru jim bo avtonomna cerkvena oblast priznala vse v državni službi pridobljene pravice. Vloge v uradniški pokojninski sklad, ki so jih ti uslužbenci po 31. marcu 1931 vplačali, bodo izročene pristojni avtonomni cerkveni oblasti, v katere službo so ti uslužbenci stopili.

Z izročitvijo in prenosom zakonov katoliški cerkvi niso prizadete pravice in obveznosti ki so vezane na zakladno imovino na dan, ko ta uredba stopi v veljavo.

Vsi posl. pri prenosu in izročitvi zakladov pristojnim cerkvenim oblastem se morajo smatrati za nujne in bodo izvršeni v najkrajšem času.

Uredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem njene objave v »Službenih novinah«. (To se je zgodilo 4. t. m. ker je bila uredba ta dan objavljena.)

Seja mariborskega mesnega sveta

Maribor, 5. maja
Nocoj ob 18. je bila seja mesnega sveta mariborske mestne občine. Zupan dr. Juvan je najprej poročal o tekočih zadevah, nato pa so sledila poročila posameznih odsekov. Mestni svet je odobril 11 prošenj za zvišanje ubožnih podpor in sprejem v oskrbnico. Nova ulica na bivšem posestvu pivovarne Union se uredi v smislu predvojnega načrta. Regulacija Tržaške in Pobreške ceste ob splošni bolnišnici se preloži na prihodnjo sejo. Prošnji pravoslavne cerkvene občine za posekanje dreves na Jugoslovenskem trgu se ne ugodí. Mestni zupan se pooblašča, da razpolažga s proračunsko rezervno za leto 1939/40 do zneska 50.000 din. Prošnja Združenja uslužbencev mestnih podjetij za najetje posojila dveh milijonov din pri javni borzi dela se odkloni, pač pa bo mestna občina sama najela to posojilo in bo sama dala na razpoložanje denar posameznim uslužbencem iz tega posojila, da si lahko gradijo hišice na bivšem Rosenbergovem posestvu. Večji del posojila pa bo občina porabila za gradnjo večstanovanjskih posopij za mestne uslužbence.

Med državnim mostom in bodočo zgradbo Vzajemne zavarovalnice se bo izvršila regulacija in bodo znašli stroški 600.000 din. Skladišče ob Einspielerjevi ulici bo mestna občina zamenjala za zemljišče tvrde Franž ob Einspielerjevi ulici, pri čemer bo doplačala 60.000 din. Prošnji stalnega

odbora kongresa pravnikov za subvencijo v svrhu prireditve letošnje glavne skupščine ki bo v Rogaski Slatini in se bo nadaljevala v Mariboru, je bilo ugodeno in je mestna občina votirala 20.000 din. Mestni svet je odobril tudi prošnjo za pavšaliranje vseh vseh vseh davka mariborskih kinop. djetnikov v znesku 135.000 din

Prošnji Aleksandra Kovarja za podelitev dovoljenja za prevoz blaga z motornim vozilom na progí Maribor — Sv. Lenart — Sv. Trojica v Slov. goricah se ugodí. Tudi se ugodí prošnji za podelitev dovoljenja za izvrševanje obrti avtoizvoščku Ivanu Pntarju, prošnji za podelitev dovoljenja za obrt hotela in restavracije na državni cesti Frančiški Kvedrovi in prošnji za dovoljenje gostilne v Smetanovi ulici Josipu Nekrepu ter Radu Starmanu na Tržaški cesti 74 in Mariji Ramsakovi za bife na Pobreški cesti 2. Nekaj prošenj za koncesije je bilo odklonjenih.

Javni je sledila tajna seja, za katero vlada v vsem Mariboru največje zanimanje.

Parada v Madridu
bo 28. maja

Gibraltar, 5. maja AA. (Reuter) Po pošilu iz verodostojnega vira v Algecirasu bo skrajni datum zmagovalne parade generala Franca v Madridu 28. maj.

Viktor Rohrmann

Ljubljana, 5. maja
Ko smo lani 15. julija v »Jutru« počastili 80letnico ljubljanskega veletrgovca in meščana g. Viktora Rohrmanna, smo zapisali, da spoštuje vsa narodna javnost v jubilarntu vzornika nesebične domovinske ljubezni. Bila je iskrena želja nešteti njegovih prijateljev in znancev, da ostane nenavadno krepki mož še dolgo ohranjen kot živ zrclo slovenske jedrnatosti in kristalno čistega značaja. Toda usoda je obrnila po svoje. Komaj so na viškem pokopališču oveneli vencu na gomili našega slovečega gospodarskega strokovnjaka Viliama Rohrmanna, že je pri Sv. Križu zazevala grobnica, ki bo sprejela vase pokojnikovega sorodnika.

Viktor Rohrmann je bil iz rodovine uglednega novomeškega posestnika, mlinarja in župana. Ko je dovršil nižjo gimnazijo, ga je oče nameril trgovstvu in ga je poslal prakticirati v veletrgovino Josipa Strzelbe, da je obenem lahko obiskoval Mahrovo šolo in jo je tudi dovršil z odliko. Po večletni praksi v Gradcu, na Dunaju in Monakovem je sin prevzel poslovstvo in trgovino od svoje matere v Novem mestu. Zgledno vzgojen, razgledan po svetu pa ves v zanosu mladostnega narodnega navdušenja je Viktor Rohrmann iskal popriča za svoje razgibanje. Bil so časi našega narodnega zanosa, ki se je manifestiral v čitalnicah in v zborih. Viktor Rohrmann je začel takoj z vneto sodelovati v novomeški Narodni čitalnici kakor tudi pri gasilskem društvu. Kot dober znanec pisatelja Josipa Jurčiča je postal stalni novomeški dopisnik »Slovenskega Naroda«. Takisto je s poznejšimi uredniki Ivanom Zelezničarjem in Miroslavom Malovrhom ohranil stalne zveze. Na sodelovanje pri narodnem časopisu je bil ponosen vse življenje. Društveno delovanje ga je prijateljsko zvezalo z najuglednejšimi dolenskim narodnjaki, njegov odločni nastop pa mu je tudi vobče pridobil splošne simpatije. Ob blagoslovljenju prve parne brigalne na Slovenskem dne 15. avgusta 1880, ko so se zbrala v Ljubljani vsa takratna gasilska društva Kranjske in Spodnje Štajerske, je Rohrmann sklenil trdno prijateljstvo z načelnikom dolenskih gasilcev Nacetom Merharjem, ki je bil edini uvelde slovensko poveljevanje. Propagando v tem duhu je Rohrmann takoj nato ponel v Novo mesto in si nakopal hudo sovražstvo nemškutarjev. Odlej je bil na glasu slovenskega zagrizenca. V svoji gorečnosti ni pod rajnko Avstrijo nikoli popuščal, zato pa so mu spomini na številne borbe z nemškutarji ostali v svobodni Jugoslaviji v radosti in ponos. Leta 1881 se je poročil s hčerko svojega šefa Strzelbe, soustanovitelja Južnega Sokola. Od vdove je prevzel vodstvo veletrgovine in tako se je pričelo njegovo delovanje in Ljubljani, ki je rodilo polno lepih in plemenitih Viktor Rohrmann postal najvnetejši podpornik Ljubljanskega So-

četa in Narodne čitalnice, gasilskega društva in planinske bratovščine. Z vso odločnostjo pa je seveda nastopal tudi kot bojevnik v narodno napredni fronti. Bil je soustanovitelj CMD in SPD, posebej pa še novomeškega in šišenskega Sokola. Lepe zasluge je imel za dozdavo prvega našega Narodnega doma, za katerega je poleg lastnih prispevkov pridobil nad 50 delničarjev, ki so vplačali po 50 goldinarjev. Vobče so njegove zbirke, pogosto zvezane s sodelovanjem zvestega prijatelja Josipa Turka, vedno rodile presenetljiv uspeh. Tako si je pridobil posebne zasluge kot dolgoletni predsednik Šentpetrske moške podružnice CMD, saj je nabral za Vrhovnikov sklad nad 24.000 din, za dr. Tavčarjev sklad nad 20.000 din. Ti uspehi so bili na glavni skupščini CMD leta 1933. v Ptujju počaščeni s tem, da je bil Viktor Rohrmann (leta 1918. takisto žrtev napada graških buršakov) izvoljen v centralno vodstvo CMD. Šentpetrska podružnica pa ga je ob svojem zlatem jubileju počastila z izvolitvijo za člana predsednika.

Kot predsednik odbora za postavitev spomenika v svetovni vojni padlim 329 šentpetrskim župljanom je sam zbral okoli 28.000 din. Za dijaško podporno društvo »Radojce« je zbral med ljubljanskim trgovstvom nad 30 pokroviteljev.

Z 80 leti še v sokolski telovadnici Ob visokem prazniku Matije Črčka v Kočevju

Kočevje, 5. maja
Te dni obhaja osemdesetletnico rojstva zaveden član kočevskega Sokola, sodni služitelj v p. br. Matija Črček. Rodil se je v Koritah pri Dobruhi, Očeta je izgubil, ko je šel komaj dve leti, nato pa ga je vzela k sebi v Križ pri Žužemberku njegova teta. Naš jubilarnt je pohajal v svoji mladosti še tako zvano nedeljsko šolo, v prostem času pa je pasel ovce in koze. Kot odrasel mladenič je že takrat zahajal na Kočevsko, kjer so ga, močnega mlatiča, povsod radi sprejemali v delo. Že zgodaj pa je dal slovo tretjemu domu in šel na Štajersko, kjer je delal v raznih rudnikih. Bil je čvrst in vztrajen rudar, saj je često delal v jami kar po 48 ur nepretrgoma.

Vojake je služil v Gradcu, in sicer so ga kot močnega mladeniča pottili k artiljeriji. Po treh letih naporne službe je dobil v Karlu pri Gradcu službo jetniškega paznika. Spomini na to službo so za našega jubilarnta precej bridki, saj je moral kot zaveden Slovenec marsikaj pretrpeti. Značilna je dogodba, ki jo sam pripoveduje, kako ga je neki jetnik užalil s povoko »windischer Hund«. V jezi ga je Črček osorno zavrnil in prijel jetnika k raportu. Toda kaznovan ni bil jetnik, temveč jetniški paznik Črček... Takšna pravica se je včasih delila zavednim Slovincem, kar naj bi dalo misliti zlasti nekaterim našim mladim ljudem na Kočevskem, ki včasih le preveč lahkomiselno žonglirajo z našimi narodnimi ideali.

Obkoljen v tej naporni službi od samih tujerodcev g. Črček ni prej miroval, dokler se mu ni postrečilo izprostiti premestitev v

borso bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Na kraj železniške katastrofe je takoj prispel pomožni vlak iz Maribora s pomožnimi osebami, ki je vso noč delal, da bi očistilo progo. Tudi je prispela v Poljčane uradna komisija, ki bo dognala podrobnosti glede vzrokov katastrofe. Gmotna škoda je zelo velika.

80letna starka je živa zgorela
Maribor, 5. maja
Zalostna smrt je doletela 80-letno občinsko siroto Marijo Bravnikarjevo, ki je stanovala v mali podstrešni sobici v Splavarski ulici št. 3. Davi so jo našli vso ožgano, mrtvo med vrati stanovanja in med stopniščem.

Zdi se mi, kakor da so bile ravno te izposojene knjige in moja vzpodbuda vzrok, da je Kette postal pesnik že tako zgodaj ter ga je kot takšnega zalotil profesor Marčič prihodnjega leta v prvem razredu gimnazije.

Nestroyeva »Utopljencev« v ljubljanski dramli. V režiji prof. Šesta je ansambel naše drame vnovič nastudiral priljubljeno Nestroyevo veseligrlo, ki po zaslugi svojih glavnih figur tudi tokrat daje občinstvu brez konca in kraja zabave. Znamenitega Bučo, osrednjo smešno postavko komedije, podaja Cesar z nedosežnim humorjem v gesti in besedi, imeniten drug njegov je Kralj kot ključavničar Smola. Napol smešni, napol resni ljubavni trikot podajajo Levar (kapitalist Štefan), Rakarjeva (Vodetova) in Vida Juvanova (Katrca). Prizori, ki se z vrtinčasto naglico prevačajo iz ekstreme v ekstrem, prizijo dovolj prilike za sproščeni smeh. Po nemanjši zaslugi vseh ostalih je igra v celoti uspeh svoje vrste, ki zlasti v teh čemernih časih godi duši gledalca, najbrž pa, upajmo, tudi gledališki blaginji ne bo brez haska.

Ciklus predavanj Slavističnega kluba se bo nadaljeval s predavanjem kritika g. Josipa Vidmarja »O literarnem kriteriju«. Predavanje bo v ponedeljek 8. maja ob 20. v Hubadovi dvorani na konservatoriju. Vstop prost.

Ferdinand baron Schaller. Univ. prof. dr. Fran Ilešič je objavil v beograjskih »Prilozih za književnost, jezik, istoriju; folklor« članek z naslovom »Ferdinand baron Schaller, pisac nemacke novele o »Lopudskoj siroticici Ptujčanin?« Kje je izšla ta novela, ni znano, omenja jo pa

mislija sta bila gg. dr. Zorjan in dr. Wankmüller, v policijski pa šef kriminalnega oddelka F. Cajnko, daktiloskop Grobin in g. Čede. Na podlagi okoliščin ob najdbi starčinega mrtvega trupla je domnevati, da je revica ponoči brzkone vstala in hotela iz svoje izbe. V rokah je imela luč. Ko je hotela po stopnicah, se ji je najbrže spodrsnilo. Padla je ob stopnišču in menda obležala v nezavesti, tako da ni mogla klicati na pomoč. Pri tem pa se ji je vnela obleka in je sirota v grozih mukah in opeklinah zgorela pri živem telesu.

Huda suša je bila v Prekmurju

Murska Sobota, 5. maja
V vsem Pomurju že skoro mesec dni ni padlo toliko dežja, da bi se zemlja vsaj malo premočila. Zadnji teden se je že dvakrat ponujal dež, vendar je okoli Murske Sobote padlo komaj nekaj kapelj, medtem ko je okrog Petanjcev vsaj prah zmilo s ceste. Travniki še zdaj niso pošteno ozeleneli, ker trava zaradi pomanjkanja vlage ne more od tal. Po njivah je rž že pogrnala klasje, čeprav ponekod še ni zrasla niti en meter v višino. Sončna pripeka in močen veter sta že prav izdatno izsušila zemljo, tako da bo kvaliteta pridelkov daleč pod prvotnim pričakovanjem.

V marcu in aprilu je najbrž padlo najmanj padavin v zadnjih letih, še manj ko v letu 1936, ko je v obeh mesecih padlo komaj skupno 29 mm dežja. Sicer je to karakterističen znak panonske klime, da beleži v teh dveh mesecih najmanj padavin, toda povprečje zadnjih 10 let znaša za marc 38, za april pa 51 mm padavin. Na leto pa pade v Slovenski krajini povprečno 767 mm padavin (po podatkih za zadnjih 10 let). Največ jih je bilo l. 1930. (1007 mm), najmanj pa v letu 1935. (618 mm).

Abbazia PENSION SCHLOSSER
Vsak komfort. Park. Garaža. 1 min. k obrežnemu kopališču. Dunajska kuhinja. Zmerne cene. Zahtevajte prospekte.

Literarni večer v Celju

Celje, 5. maja.
V sredo je bil v mali dvorani Celjskega doma v okviru Celjskega kulturnega tedna literarni večer članov Umetniškega kluba v Mariboru, na katerem je sodeloval tudi godalni kvartet Glasbene Matice v Celju. Predsednik delovnega odbora CKT g. prof. dr. Pavel Strmšek je po pozdravnih besedah spregovoril nekaj tehtnih besed o Celju in njegovem kulturnem življenju ter poslanstvu. Predsednik mariborskega Umetniškega kluba, pisatelj dr. Makso Šnuderl je spregovoril o namenu umetnosti in njeni povezanosti z zemljo, o pomenu kulturnega sodelovanja mariborskih umetnikov v Celju in obratno, razblinil bajko o »Kulturbohdne« in poudaril, da se je razvila na slovenskem bivšem Spodnjem štajerskem samo domača slovenska umetnost in da ni ta slovenska zemlja nikoli nudila podlage in izvora drugorodni umetnosti. Tehtne besede dr. Maksa Šnuderla so zapustile globok vtis.

Nato je godalni kvartet Glasbene Matice v Celju, ki ga tvorijo gg. ravn. I. K. Sancin (I. violina), V. Jegrišnik (II. violina), D. Sancin (viola) in A. Raspolič (čelo), izvajal zanimivi in globoko občuteni »Adagio« dr. Frana Delaka. Godalni kvartet je homogena umetniška celota, njegovo izvajanje je skrbno prehetano, tehnično dovršeno in subtilno. Dodal je še eno skladbo.

Ivan Potrč je prebral svoje pohorske novele »Andraševih pet«, Radivoj Rehar pet pesmi, izmed katerih sta zlasti učinkovali »Hans Wellack« in »Evropa« s krepko sodobno noto. Miško Kranjec je čital dva močna, zanj značilna odlomka iz romana »Do zadnjih meja«, ki bo izšel jeseni, dr. Stanko Cajnkar pa s toplino čustva pisano črtico »Solski izletje«.

Godalni kvartet je izvajal Iv. Karla Sancina drugi stavek iz godalnega kvarteta in serenado, dve harmonično pestri in svojevtrsti ter po konceptiji in izvedbi zelo učinkoviti skladbi. Nato je prečital Branko Rudolf pet s fino liriko prepletenih pesmi, Anton Ingolič pa odlomek iz romana »Soseska«. Božo Vodušek je prebral nekaj pesmi iz zbirke »Odkarani svet«, v katerih trdo zre življenju in svetu v obraz, dr. Ivan Dornik pa lirično črtico »Skrinjo stare matere« in nekaj pesmi. Največji uspeh so dosegli Ra-

STRASTEN KADILEC IN VENDAR SO MI ZOBJE SNEZNOBELI — CIMEAN ZOBNA KREMA DELA ČUDA!

divoj Rehar, Miško Kranjec, dr. Stanko Cajnkar in Božo Vodušek. Tudi ostale literate je občinstvo toplo sprejelo.

Literarni večer, ki je bil dobro obiskan, se je pretvoril v praznik slovenske besede ter v intimno manifestacijo kulturne povezanosti Celja z Mariborom in s književniki z naše severne meje.

»Večer bratstva«

Koncertna pevka ga Marija Golobčeva bo zapela drevi na »Večer bratstva« arijo iz Smetanove opere »Prodana nevesta« in nekatere druge skladbe.

Mala Majolka bo zaplesala nočjo na »Večer bratstva« Chopinov valček in ruski narodni ples.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefove« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Železniška nesreča pri Poljčanah

Poljčane, 5. maja
Snoči ob 19. se je pripetila pol km pred poljčanskim kolodvorom huda železniška nesreča. Nasproti Magerlovi tvornici sta trčila skupaj tovorni in premikalni vlak. Karambol je bil tako silovit, da so na Magerlovi tvornici popokale vse šipe.

Nesreča se je pripetila zaradi tega, ker je premikalna lokomotiva prevozila ločnico. Na ta način je zavožila naravnost in z veliko brzino v prtljažni voz tovornega vlaka. Lokomotiva je prtljažni voz zdrobila na drobne kose. Pri tem je lokomotiva prevrnila še dva druga tovorna vagona. Lokomotiva je seveda iztirila in zgrnela v jarek.

Pri tem se je hudo poškodoval kurjač Ivan Skomac, ki je bil na lokomotivi. Obležal je nezavesten s poškodbami po vsem telesu. Z veliko težavo so ga potegnili izpod razvalin ter ga nemudoma prepeljali v mari-

Zapiski

SPOMINI KETTEJEVEGA UCITELJA

V »Jutru« z dne 26. pr. m. berem, kaj piše Ivan Zupan v Ameriki o svojem vrstniku, rajnkemu pesniku Dragotinu Ketteju. Tako pravi, da je bil najboljši v slovensčini. Domače in šolske naloge da je vselej pisal izvrstno ali povzvalno in da je pesnikoval že v prvem razredu gimnazije. To me je napolnilo, da tudi jaz objavim nekaj o njem.

Tam, v bivšem licejskem poslopu na sedanem Vodnikovem trgu, kjer so prej kraljevale egiptovske mumije delnega muzeja, ko se je muzej že preselel v svojo sedanjost, sem poučeval leta 1888. IV. b razred I mestne ljudske šole v Ljubljani. Učencev sem imel 87 in med njimi je bil tudi Dragotin Kette. Sedel je v prvi klopi na desno. Bil je izboren učenec in prav ljubozno dečko. Rad sem ga imel in kadar smo pisali šolsko ali domačo nalogo, mi je nosil zvezke na stanovanje. Za nagrado je dobil mojo malo južino.

Na mizi sem imel knjige ozir. revije naših pesnikov. Prešerna. Stritarja. Gregorčiča, Askercia - Gorazda, in še nekaj drugih knjig. In glejte, v te knjige se je moj učenec gledal in se ob neki takšni priliki ojnaučil s prošnjo, naj mu eno izmed njih posodi. Če ne boš knjig mazel, ti rad posodim po eno za teden ali štirinajst dni! Knjige pesnikov mi je mali Kette prinesel vselej čiste nazaj.

Zdi se mi, kakor da so bile ravno te izposojene knjige in moja vzpodbuda vzrok,

Kulturni pregled

Raoul Koczalski

Poljski pianist Raoul Koczalski si je že s prejšnjimi koncerti osvojil ljubljansko koncertno občinstvo, zato je tudi njegov zadnji koncert v Ljubljani privabil števil-

stnih krajših skladb in Schumannov Carneval op. 9.

Polovica programa je bila potemtakem posvečena pianistovemu nesmrtnemu rojaku in vzorniku Chopinu, kar ni čuda, če vemo, da je Koczalski na glasu kot eden največjih sodobnih interpretov Chopinove glasbe. Prav zaradi tega je bil ugleden gost najzanimivejši v prvem delu. Brillantnost svojega muziciranja je najbolj pokazal v težkih etudah, medtem ko kaže njegova interpretacija Chopina močno individualno noto in se očitno oddaljuje vsem predpisom in običajem. Ta svoboda v interpretaciji prehaja ponekod v samovoljo, kar pa seveda ne zmanjšuje zanimivosti pianistovega podajanja; kaže samo, kako je mogoče romantično glasbo — v nasprotju z modernim glasbo — interpretirati po individualnem okusu in dati vsaki skladbi personalno barvo reproduktivnega umetnika.

Tudi kompozicije R. Koczalskega označuje izrazito romantična nota in inspiracijski blagoslov Chopina. V svojem polnozvočju, ki bi ga lahko primerjali živahnemu kolorizmu slikarjev, pa razodevajo te kompozicije nekoliko impresionističnega nadiha in se tako približujejo novjšim glasbenim strujam.

Občinstvo je mojstra Koczalskega navdušeno pozdravljalo in se mu zahvaljevalo z burnim aplavzom. V seriji koncertov zadnjih mesecev je bil ta večer za mnoge prijatelje glasbe dogodek, ki jim ostane v hvaležnem spominu.

no publiko. Program je obsegal v prvem delu dve Chopinovi baladi in deset etud istega skladatelja, v drugem delu pa je očiten klavirski umetnik izvajal pet la-

Domače vesti

* Tečaj za tuje zdravnike v Italiji. Kr. poslaništvo Italije v Beogradu, tiskovni oddelek sporoča: Od 5. do 22. junija bo priredil »Istituto Nazionale per le Relazioni Culturali con l'Estero« (Državni inštitut za kulturne stike z inozemstvom) posebne tečaje za izpopolnitev inozemskih zdravnikov, ki žele spoznati napredek italijanske medicine v zadnjih letih. Ti tečajji se bodo vršili v raznih italijanskih mestih, kakor v Rimu, Bolonji, Paviji in Milanu. Tečajji bodo v italijanskem jeziku, toda po potrebi se bodo izdali izvečki predavanj tudi v tujem jeziku, na prošnjo slušateljev jim bo na razpolago tudi poseben tolmač. Vpisnina, vstevši tudi znesek za izlete na »Agro Romano« in »Agro Pontino«, znaša 300 lir. Glede vpisa, ki bo odprt do 10. t. m. naj se intereranci obrnejo na imenovani inštitut (I. R. C. E.), via Lazzaro Spallanzani, 1 a. Roma. Udeleženci tečajev imajo pravico do naslednjih ugodnosti: 1. do znižane vozne na italijanskih ladjah (pojasnila o tem dajejo italijanski turistični uradi v inozemstvu), 2. do brezplačnega vizuma na potnih listih, 3. do brezplačnega vstopa v vse umetniške zavode (muzeje, zbirke, galerije, državne spomenike in spomenike mesta Rima) in 4. 50 odstotkov znižane vozne na železnica, nadalje do hoteljskih bonov, bencinskih bonov, turističnih lir itd.

ZA BIRNO ČUDEN SVIC. URE PRESERNOVA 1

* Sprejem slušateljev v zagrebško višjo pedagoško šolo. V »Službenih novinah« je izšel razpis sprejemanja slušateljev in slušateljic za prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu v šolskem letu 1939-40. Vsega skupaj bodo sprejeli 103 slušateljev in sicer v odsek za usposobitev učiteljev meščanskih šol 63, v odsek za usposobitev učnih moči v zavodih za defektno dečo 20 ter v odsek za usposobitev šolskih nadzorov tudi 20 slušateljev. Prvi odsek ima 6 skupin ter bodo sprejeli za nacionalne predmete 20, v drugo za tuje jezike, v tretjo prirodopisno ter v četrto matematično-fizično po 10, v peto tehnično 8, v šesto poljedelsko pa 5 slušateljev ali slušateljic. V razpisu so navedeni pogoji sprejema ter način sestavljanja prošnje, ki morajo biti vložene pri rektoratu višje pedagoške šole do 20. junija.

* Poroka. Včeraj sta se poročila na Brezjah g. ing. arh. Simon Kregar in ga. Sonja Kregarjeva roj. Pogačnikova. Mladina zakončema sta bila priči ženinov oče g. Karl Kregar in nevestin brat g. ing. Boris Pogačnik. Obilo sreče!

SARDELNA PASTA »NEPTUN« JE NA VIŠKU KVALITETE — PROIZVOD NAJVEČJIH DOMAČIH TOVARN SARDINIA »NEPTUN« D.D. SPLIT.

* Opozorilo avtomobilistom. Z ozirom na gradbeno dela pri rekonstrukciji državne ceste Jeperca — Labore je od 3. aprila promet za vozila, ki prihajajo iz Ljubljane, usmerjen na banovinsko cesto Medvode — Mavčice — Labore, za promet v nasprotni smeri pa čez Labore — Skofjo Loko in Jeperco v Ljubljano. Ker je cesta čez skofjo Loko slabša in daljša, se avtomobilisti v zadnjem času tudi v nedovoljeni smeri poslužujejo ceste Labore — Mavčice — Medvode. Avtoklubsekcija Ljubljana opozarja avtomobiliste, da je omejena cesta ozka in nepregledna, zaradi česar so pri dvostrmerni uporabi prometne nesreče neizogibne. Le pri strogem izvajanju obstoječih predpisov se obvaruje nesreč, zato vozite po tej cesti le iz Ljubljane, v Ljubljano pa čez skofjo Loko.

Foto amaterske izdelave, filmi in aparati najceneje pri »VENUS« — Tyrševa 9.

* Direktna parniška proga med Baltikom in Jadranom. Švedski Lloyd je uvedel direktno enomesečno tovrno in potniško progo med baltičkimi in našimi pristanišči. Prvi parnik te proge je priplul v Split. Švedski Lloyd ima na razpolago 37 parnikov. Uvedba nove proge bo mnogo koristila turizmu ter gospodarskim vezem med Jugoslavijo in severnimi državami.

* Društvo »Narodni dom« v Zagrebu. Enkrat na leto se Slovenci v Zagrebu zberejo v večjem številu, da se med seboj porazgovorijo in prisrčno zabavajo. Tako priredijo tudi letos svojo pomladd veselenje, in sicer drevi v dvorani HPD Kola, Trg kralja Aleksandra 5/L. Spored je sestavljen iz pevskih, baletnih in šaljivih točk. Sodelovali bodo razen društvenih članov gospodični Alda Noni in Kocjančič Olga in g. švigelj Cveto in Hrovat Rudi. Za ples bo igral znani zagrebški orkester The Reveliers jazz. Kdor se zeli v prijatni družbi poleg dobrih prijateljev in jedi pozabavati, se bo gotovo udeležil veselice. Začetek ob 21. uri.

* Občni zbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železnicarjev in brodarjev, oblastnega odbora Ljubljana bo v nedeljo 7. t. m. s pričetkom ob 8. v Beli dvorani hotela »Uniona« (vhod kot v kino Union). Vabimo članstvo, da se ga v čimvečjem številu udeleži. — Oblastni odbor UJNZB, Ljubljana.

* Planinske postojanke SPD so deloma že oskrbovane. V nedeljo 7. t. m. bo že oskrbovan Aljažev dom v Vratih. Iz Mostrane je prijeten izlet mimo slapa Perčnika do doma dve in pol uri; postojanka stoji tik pod severno Triglavsko steno ter ima krassen razgled na vršace Juljskih Alp. V Kamniških planinah bodo stalno oskrbovane od 20. maja dalje koča na Kokrškem sedlu in koča na Jermanovih

ABBAZIA HOTEL CRISTALLO Prvorstven. Carobna lega ob obali. Sobe z razgledom na morje z loggio. Lastno kopalnico na obali. Restavracija na terasi in vrtu. Cristallo-bar.

vratih, dostop iz doma v Kamniški Bistrici, ki je stalno oskrbovan ter ena najlepših pomladanskih izletnih točk. V Kamniških planinah so še oskrbovane koča na Veliki Planini in Dom na Kravcu. Osebita na Veliki Planini je maja meseca bogata planinska flora. Na Vršiču bo Erjavčeva koča stalno oskrbovana od 20. maja dalje. Na Rattovcu bo oskrbovana Krevkova koča od 20. maja dalje. Iz škofje Loke vozijo avtobusi v Selško dolino. Pod Črno prstjo bo oskrbovana Orožnova koča od 17. junija dalje. Roblekov dom na Begunjski bo stalno oskrbovan od 28. maja dalje. Frišaufov dom na Okrešlju je stalno oskrbovan od binkoštnih praznikov dalje. Podrobne informacije o planinskih turah in domovih dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I. (—)

* Občnjna mladina in naše morje. Pretekli teden je glavni tajnik sekcije PJS za dravsko banovino g. Viktor Pirnat obiskal gimnazijsko, meščansko in ljudsko-šolsko mladino v Ptuj, Ormož, Ljubljano, Veržeju, Murški Soboti in Dolnji Lendavi ter ji v sliki in besedi tolmačil lepote in vrednote našega morja. Povsod se je mladina s svojimi učiteljskimi zbori polnoštevilno udeležila predavanj ter pokazala izredno vneto in ljubezen do jugoslovenskega Jadrana, ki ji je enako drag kakor rodna gruda v bližini državnih mejnikov. Na tako narodno zaveden naraščajoč moremo gledati s ponosom in veseljem.

* S posebnim vlakom in posebnim potobrodom bo izlet v Benetke 28. in 29. junija. Cena vožnje skupno s kolektivnim potnim listom 160 din po osebi. Prijave sprejemajo vse biletarice »Putnik«. (—)

Iz Ljubljane

u— Šentpeterska CMD svojemu častnemu predsedniku. Vodstvo šentpeterske moške in ženske podružnice CMD vabi vse svoje članice in člane da danes ob 16. počaste svojega častnega predsednika g. Viktorja Rohrmanna na njegovi zadnji poti. V počaščenje njegovega spomina je predsednik moške podružnice g. Rajko Turk poklonil 200 din za CMD. Ker je bila vedno pokojnikova želja, da se mrtvih spominjamo z darili za našo narodno obrambo, bodo članice ženske podružnice priredile zbirko ter naprosajo naklonjenosti vseh članov in prijateljev šentpeterske CMD. S prostovoljnimi prispevki za našo staro obrambno družbo bo res najdostojnejše počaščeno delo nepozabnega častnega predsednika.

u— Vodstvo Družbe Sv. Cirila in Metoda prosi svoje člane, da se udeležijo dne ob 16. pogreba člana našega glavnege odbora, gospoda Viktorja Rohrmanna. Zbirališče pred hišo žalosti, Sv. Petra cesta 28.

DREVI OB 20.30 URI ELITNI AKADEMSKI PLES: »VEČER BRATSTVA« ADAMIĆ - JENKO - NEW STAR - BAR

u— Smrt zveste uslužbenke upravo »Jutra«. Včeraj zjutraj je preminila gospa Marija Marn, inkasantka »Jutra«, katero je gotovo poznala domala vsa Ljubljana, saj je skoraj ni hiše, v katero v dolgih letih svojega zvestega službovanja — uslužbenka je bila od ustanovitve »Jutra«, torej 19 let — ne bi hodila k naročnikom »Jutra« poenostavljat plačevanje naročnine. Marsikoga bo vest pričlo njene navidezne čilosti in čvrstosti presenetila, to da v tej varajoči, močni konstituciji je že dalj časa godjala težka bolezen, ki se je kljub resnemu zdravljenju in zdravniški pomoči v zadnjem času širila, da ni bilo več pomoči. Umrila je obdana od svojih treh ljubljenskih otrok. Pogreb blagopokojne gospe, vzorno zveste in marljive namenske, bo jutri v nedeljo ob pol 15. izpred mljške veže splošne bolnice na pokopališču pri Sv. Križu. Neumorni svoji nameščenci bo uprava »Jutra« ohranila najlepši spomin.

Za prvo obhajilo in birmo dobite moderne venčke, pajčolane, sveče in vsakovrstno cvetje najceneje

v »ROŽA« cvetličarni Ljubljana — Franciškanska 3.

u— Ivan Grohar in Franjo Maselj-Podlimbarski na Navju. Mestna občina Ljubljanske je včeraj prenesla zemeljske častke slikarja Ivana Groharja in pisatelja Franja Maselja-Podlimbarskega s pokopališča Sv. Križa v gaj zaslužnih na Navju, kjer so krsiti položili v častno grobnico pod arkadami, v kratkem pa vzidajo še nagrobni plošč. Tako sta velika slovenčka moža naposled dobila trajen mir na častnem pokopališču na Navju v družbi slovenkih nesmrtnikov.

u— Kolektivna pogodba v čevljarški obrti. Zadnji čas se je vršilo v Ljubljani medzno gibanje tudi med čevljarškimi pomočniki, ki so predložili mojstrom kolektivno pogodbo. Na sestankih je bil dosežen sporazum tako v pogledu besedila pogodbe, kakor tudi nove tarife za delavske akordne, urne oziroma tedenske meze. Poudariti je treba, da so pogajanja ptekla v popolnem sporazumu, ker so mojstri upoštevali težki položaj pomočnikov. To je prva kolektivna pogodba v čevljarški obrti in je stopila v veljavo 1. maja.

u— Javnega telovadnega nastopa »rednjelolcev ne bo. Danes popoldne bi moral biti na Stadionu javni telovadni nastop učencev in učenk srednjih in učiteljskih šol v Ljubljani. Zaradi slabega vremena so pa morali prireditelji nastop odpovedati.

u— Ljubljanski Sokol naznanja svoje-mu članstvu, da je preminul eden njegovih najstarejših članov brat Viktor Rohrmann. Zvestega pripadnika naše sokolske družine bo društvena deputacija spremila na poslednji poti in vabimo, da se ji članstvo pridruži v čim največjem številu. Blagega pokojnika, ki se je vedno zanimal za naš pokret ter bil veskdar njen odočen pobornik, bomo ohranili v najsvetlejšem spominu. Upravni odbor.

u— Vodstvo po umeiški razstavi v Jakopičevem paviljonu bo imel jutri v nedeljo ob 11. g. prof. Božo Prezelj. Opozorjamo, da je razstava odprta vsak dan od 8. do 17.

DEKLE IN NJENIH 100 DINA DERBIN in LEOPOLD STOKOWSKY

pod čigar taktirko izvaja newyorška filharmonija znamenite skladbe Wagnerja — Liszta — Čajkovskega — Mozarta — Verdija in Holländerja. Predstave ob 16., 19. in 21.

PENZIJON FILODA KINO SLOGA, ob 16., 19. in 21. uri. tel. 27-30

Vesela in zabavna komedija po romanu »Fremdenheim Filoda« od W. Stawitzkega. RICHARD ROMANOWSKY, THEO LINGEN, SABINA PETERS, IDA WÜST. Produkcija: Cine Allans-Berlin. Režija: Hans Hinrich.

Francoski vefilm

realistične vsebine, ki nam prikazuje usodo in bedo mladih deklet, prodanih v javne hiše.

Ulica brez radost

po znanem romanu »Freudlose Gasse« od Hugo Bettauer-ja. — V glavni vlogah DITTA PARLO, ALBERT PREJEAN, INKISINOV.

KINO MATICA, tel. 21-24. Predstave ob 16., 19. in 21.

u— Živo gledališče v miniaturni bomo drevi ob 14. obudovali v franciškanski dvorani, ko mestne ljudske šole z otroškimi vrtilci priredijo akademijo v dober namen »Otrok za otroka«. Posebno ljubki bodo nastopi baletk, pevk in igralrk iz otroških vrtocev, kjer n. pr. igralka mame se ne zmaga trmastih črk »re, »če in podobnih preglastic. Ta srčkani knofec je prav zares najslajši bombonek vsega raznovrstnega in mičnega programa. Že pri otvoritvi prehodnega otroškega doma v stari cukrarni je izvrstni deški pevski zbor bežigradske šole odlično podal malo pokušnjo, kaj zmora, da so ga izredno pohvalili tudi glasbeni strokovnjaki. Z njim bo z uspehom tekmoval deški pevski zbor z Grabna, a tudi solista bomo slišali, poleg petja pa prav prijetne igrice, da bo akademija imela gotovo tudi umetnostni uspeh. Moralen uspeh ji je zagotovljen, saj je vsa prireditelj vzgojna, ker učil otroke dobrodelnosti za revne sošolce. Da zvečer pri blagajni ne bo prevelike gneče, kupite vstopnico v predpodoj v pisarni Pax et bonum v franciškanski pasazi.

u— Javni telovadni nastop državnih in zasebnih meščanskih šol v Ljubljani bo 7. t. m. ob 11. na Stadionu. Spored: 1. državna himna; 2. proste vaje dečkov (sodelovali bodo meščanske šole z Viča, S Prul, iz Most, od Bežigrada in iz Zg. Siške; 3. proste vaje deklic (meščanske šole Vič, Sv. Jakob, uršulinke, Lichtenturn, Moste in Zg. Siška); 4. igre dečkov (nastopijo z dvajsetimi igrami učenci meščanskih šol z Viča, S Prul, iz Most, od Bežigrada in iz Zg. Siške); 5. igre deklic (meščanske šole Vič, Sv. Jakob, uršulinke, Lichtenturn, Moste in Zg. Siška); 6. orodna telovadba dečkov in deklic; 7. tek za prehodni pokal, katerega dobi šola zmagovalnega možta: a) štafetni tek dečkov; b) tek deklic na sto metrov preko zaprek. Stojišče po 1 din; sedeži po 4 din. Dohod za občinstvo le z Vodovodne ceste. Sodelovala bo vojaška godba. V primeru slabega vremena se prireditelj preloži na poznejši dan.

KUPUJTE LE DOBRO
blago, kupujte česke ali angleške kam garnje, ki Vas bodo zadovoljili tako glede trpežnosti kot zaradi lepih vzorcev. — Dobite jih izredno poceni pri:
BRATA VLAJ, WOLFOVA 5.

u— Svečanosti Jadranske straže v Mariboru se jutri udeleži tudi 25 podmladkov Jadranske straže ljubljanskih srednjih, strokovnih, meščanskih in ljudskih šol s svojimi prapori in številnim spremstvom.

u— Za staro cukrarno je daroval g. Franjo Novak, trgovec z manufakturo na Kongresnem trgu 15., 300 din; v počastitev pok. Viktorja Rohrmanna je pa podaril g. Ivan Breskvar, ključavničarski mojster, za mestne reveže 100 din, a mestni socialni urad je v znamenju tega darila položil na krsto preprost venec s travki v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo dobrotnikom izreka najlepšo zahvalo tudi v imenu obdarovanih. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— Monstro-brzoturni preložen. Ljubljanska šah. podzveza javlja vsem šahovskim klubom svojega področja, da se bo za 7. maj določeni monstre-brzoturni zaradi nepredvidenih težok vršili šele v letošnjem jesenskem terminu, in poziva šahovske klube, da porabijo ta čas za temeljito pripravo na jesensko prireditelj.

u— Francoski inštitut opozarja na francosko filmsko predavanje, ki bo v ponedeljek 8. t. m. točno ob 18. uri v kinu Union. Predvajali bodo tehnični film: Graditev pregrade v Jonsu. Vstop je brezplačen.

u— Mačehe vabijo v pomlad. Vodstvo mestne vrtnarije je tudi letos poskrbelo, da so mestni nasadi že prve pomladne dni polni pestrega, dehtečega cvetja. Posebne pozornosti sprehajalec so delezne gredice najlepših, izbrano pisanih maček, ki krase vzožje Trubarjevega spomenika ob vhodu v Tivoli, oba velika rondoja za Jakopičevim paviljonom in okraj glavne sprehajalne poti in gredice v Gaju zaslužnih pri Sv. Krištofu. Občinstvo se vabi, da si ogleda barvno razkošje, plemenitega pomladnega cvetja, hkratu pa opozarjamo na tvrdko M. Berdaja (pre. Urbančić) specialno trgovino s semeni na Miklošičevi cesti 8., ki je dobavila semena zanj in ki lastnikom vrtoč stalno postreže z izbranim semenjem. (—)

u— Znameniti psihografolog in psiholog g. V. Winterry je po svojem 9letnem bivanju v inozemstvu spet v Jugoslaviji. V Ljubljani, hotel »Sion«, bo samo v nedeljo 7. t. m. in v ponedeljek 8. t. m. (—)

u— Kdor Slovence, ta Cirilmetodar, kdor Cirilmetodar, ta bo jutri na Ljubljanskem gradu!

u— Ne danes, kakor je bilo pomotoma rečeno v včeršnjem »Jutru«, ampak prihodno soboto, 13. maja, se bo vršil II. majski večer mladinskega odseka strleške družine v Ljubljani. Večer bo v veliki dvorani Kazine.

u— Sentjakobsko gledališče ponovi drevi in jutri zvečer uspelo igro »Košček srečev«. V tej igri je na zabaven način prikazana borba najvneza kmečkega dekleta z nevarnostmi mesta. V tej borbi pa deklet ne podležje, marveč najde »košček srečev«, po katerem tako hrepeni. Režiserka ga. Polonca Juvanovica je pritegnila k sodelovanju vodilne člane odra. V večjih in manjših vlogah nastopa preko 20 oseb. Občinstvo opozarjamo, da bosta to poslednji večerni uprizoritvi.

u— Skupina bojovníkov Ljubljana, Sv. Peter pozivlja svoje članstvo, da se udeležijo pogreba častnega člana skupine g. Viktorja Rohrmanna, ki bo danes popoldne ob 4. iz Sv. Petra ceste.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote od 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Knezova 34-I., telefon 41-52.

u— Karambol na vogalu Dvornega trga. Na Hribarjevem nabrežju je v četrtek popoldne prišlo do karambola, ki je domala zahteval dvojce človeških življenj. Voz s konjem, na katerem je poleg voznika sedela še mlada žena z dojenčkom v

naročju, je pravkar obračal na spodnjem koncu Dvornega trga na tesnem nabrežju Ljubljane. Od čevljarstva mostu je tedaj pridrvel tovorni avtomobil in zadnji del voza se mu je s precejšnjo silo zadel v bok. Sunek je bil tolikšen, da je mati z dojenčkom padla naravnost pred voz in nesreča je bila nelozgibna, da ni so duhaprisotni mimoidoči takoj priskočili na pomoč, potegnili žensko na varno in ustavili zbežanega konja. Otok je ostal nepoškodovan, a tudi mati se je le lahko poškodovala pri padcu, prestala pa je zato tem več strahu. Na ostem ovinku od Dvornega trga na Hribarjevo nabrežje naj bodo vozniki, avtomobilisti in kolearji navdse previdni, sicer se utegne pripetiti nesreča s hujšimi posledicami!

u— Zadnji del dolenske tramvajse proge prenavljajo in cesto vzdolž Mestnega in Starega trga so docela razkopali, da je tudi promet pešcev precej težaven. Dela so pospešena in bodo kmalu končana. Da se je gradnja nekoliko zavlekla, je vzrok ta, da bodo obnovili tudi cestne kanale in uredili plinske cevi. Kopljuje podgri meter globoko in mimooidoim se odkriva zanimiv pogled v zamotano kanalsko omrežje. Delavci varijo plinske cevi kar v pomladnem dežju ni ravno prijeten posel, ko so jarki polni vode in blata. Stiska je tudi s prostorom. Granitne kocke, ki jih rabijo pri obnavljanju cestisča, so morali zvoziti tja pred šentjakobsko cerkev, v Stiški ulici in ob Ljubljanci pa stoji stroji za mešanje asfalta in kupi gramoza, s katerim zasipajo jarke. Tako se bomo torej kmalu vozili po novi progi od magistrata do Rakovnika. Le da bi nanjo poslali tudi nove vozove!

Iz Celja

u— Počastitev 20letnice smrti junaka Malgaja. Legija koroskih borcev in Zveza Maistrovih borcev v Celju vabita svoje člane k počastitvi 20letnice smrti junaka Franja Malgaja. Počastitev bo jutri, v nedeljo, ob 8. zjutraj na Malgajevem grobu v St. Juriju ob juž. žel. Zbirališče pred šentjursko šolo.

u— Stroga obsodba dveh mladih zločincev. Pred petletnim senatom se je nadaljevala včeraj razprava proti 26letnemu čevljarju Francu Košču in njegovemu bratu, 23letnemu delavcu Rudolfu Košču iz Loke pri Frankolovem, ki sta bila obtožena vloma v pisarno oddelka finančne kontrole v Vojniku in roparskega napada na gostilničarja in posestnika Karla Zerovnika in na njegovo ženo Marijo v Loku pri Frankolovem. O obeh zločinih smo poročali že pred nekaj dnevi. Včeraj je bilo zaslišanih nekaj novih prič. Razprava je trajala do 14.30. Sodišče je obsodilo Franca Košca na 7 let in 6 mesecev robijske kazni, Rudolfa Košca pa na 6 let in 4 mesece robijske. Zagovornik g. dr. Bavdek je prijavil revizijo in prizvil.

u— Uboj v Novi cerkvi. Ko se je peljal 22letni posestnikov sin Ivan Sivka s Hudinje pri Novi cerkvi v četrtek okrog 20.30 s koleksom po cesti skozi Novo cerkev, ga je pričakal 18letni posestnikov sin Konrad Crepinšek iz Vizor pri Novi cerkvi in zagral krepelce v njegovo kolo. Sivka je stopil takoj s koleasa k Crepinšku in ga vprašal, zakaj je to storil. Crepinšek pa je potegnil iz žepa nož in zamahnil proti Sivki. Zabodel je Sivko naravnost v srce. Sivka se je takoj zgrudil in na mestu izdihnil. Crepinška so aretirali in izročili sodišču.

u— Samomor v Škofji vasi. Včeraj zjutraj so našli na nekem drevesu blizu graščine v Škofji vasi pri Celju obešnega 30letnega delavca Elerja. Eler je pred dnevi pobegnil od orožnih vav ter se potikal okoličeli Vojniku in Škofje vasi. Osumili so ga, da je vlomil v hišo svoje botre Okornove v Smarjeti ter ji ukradel nekaj denarja in uro in da je sodeloval v terek zvečer pri roparskem nanadu na posestnico Marijo Vrečkovo pri Vojniku. Ko je Eler izvedel česa ga dolžijo, je odločno zanikal krivdo. V četrtek so ga iskali orožniki. Ko je opazil, da ga iščejo, je pobegnil in si v obupu končal življenje.

u— Požarno-policijski ogled v mestu Celju. Mestno poglavarstvo v Celju razglašja: Na osnovi § 5. dež. zakona za bivšo štajarsko z dne 25. junija 1886., dež. zak. št. 29 bo mestna občina od 9. t. m. dalje izvrševala požarno-policijski ogled vseh stavb v rajuju mestne občine celjske. Vai lastniki zgradb se pozivajo, da odstranijo vse morebitne nedostatke (očiščenje podstrešja in očrtnatitev gorljivih predmetov, pravilna izvedba dimnika itd.).

Iz Maribora

u— »Hollywood« na maribor-kem odru. V tej za Maribor novi poljski komediji prikazuje pisatelj umetniško dvojico (Mary: Rasbergerjeva in Jack: Verdonik) v borbi za to, da ostaneta kot filmska zvezdnika tudi poklicno združena, pa ju špekulativni Tompson (J. Kovič) neusmiljeno loči, a ju po zmagi združi pošteni Mac Niels (Crnobori).

u— Vremenska napoved za jutrišnje nedeljo. Krasno vreme, zato gremo vsi na tombolo in veselicu Sokola I. v magdalenski okraj. Začetek ob 14. uri. (—)

a— Članstvu mariborskih sokolskih društev. Dan narodne pripravljenosti bo v nedeljo 7. t. m. Vsak član in članica dobi navodilo za udeležbo od svojega društva, po katerem naj se točno ravna. Udeležba naj bo polnoštevilna. — Za udeležbo sokolstva pri slavnostnem razvitju društvenih zastav Jadranske straže bo zbor članstva ob 9. v Narodnem domu v krajih in v civilu z znakom. Iz Narodnega doma odkorakamo s prapori na Glavni trg, kjer bo proslava in udeležimo se sprevoda JS. Pričakujemo polnoštevilno udeležbo tudi pri tej prireditvi. Odbor mariborskih sokolskih društev.

u— Proslava na strokovni obrtino nadaljevalni šoli. Včeraj popoldne je bil v prostorih Trgovske akademije v Mariboru slavnostni zaključek strokovno obrtne nadaljevalne šole Zdrženja gostinskih podjetij v Mariboru. K slavnosti se je zbralo več zastopnikov mariborskih oblasti in drugih organizacij, pričel pa jo je ravnatelj Trgovske akademije in vodja nadaljevalne šole g. Modic, ki je razglasil rezultate letošnje šole. Od 38 gojencev je z uspehom napravilo izmit 26, od teh je bil najboljši Aleksander Škerlak, ki je dobil tudi lepo nagrado gostinskega združenja; nagradijo so bili za lep uspeh še trije gojenci. K jubileju so čestitali zastopniki mestne občine dr. Senkovič, zborničnik svetnik Serec in Zajc za Tujsko prometno zvezo. Pomen današnjega slavja je v zanosnem govoru orisal predsednik združenja Aleksander Kleišič, ki je podčrtal potrebo in pomen vzgoje natakarskega naraščaja za tujski promet.

RESTAVRACIJA MARIBORSKI OTOK, otvarja jutri v nedeljo, dne 7. t. m. letošnje sezono. Kopalci in prijatelji otoka, za Vas je preskrbljeno z vsem, kar vam srce poželi, prvovrstno kuhinjo, dobrih pičanic, točno potrebo in solidnimi cenami. Za obilen obisk se priporoča

restavrateur MAJČEN

u— Vse mariborske šole imajo jutri na Glavnem trgu skupno šolsko maško, ki jo bo daroval stolni dekan dr. Cukala. V primeru slabega vremena izostane skupna maša in bodo šolske maše kakor običajno. V primeru slabega vremena bo razvite vseh treh zastav Jadranske straže s pričetkom ob 10. v Narodnem domu.

u— Slovenska knjiga na Remšnik in Pankracij! Ob priliki izleta na Remšnik in Pankracij jutri 7. t. m. naj ponese vsak izletnik vsaj eno slovensko knjigo v dar našim ob meji.

u— Sokolske izbirne tekme za Pariz in Varšavo se jutri v nedeljo pričnejo točno ob 9. v Sokolskem domu. Občinstvo se opozarja, da pride še pred tem časom. Sedeži se dobijo pri »Putniku«. (—)

u— Strogi pasji zapor odreja mariborsko mestno poglavarstvo za nadaljnje tri mesece, ker se je pojavil nov primer stekline v mestu.

u— Pojasnjena identiteta mrtve ženske. Pri policijski se je oglašil bivši stanodajalec Franciške Topolovec, ki stanuje v Vojšniški ulici. Izpovedal je, da je šla Topolovecva v začetku decembra 1938 na Pohorje, kjer naj bi nastopila službo kuharice pri Seniorjevem domu. Za Topolovecvo pa je odtlej izgnila vsaka sled. Osební opis je ujema s popisom najdene mrtve ženske pri Crnem vrhu.

Iz življenja na deželi

u— Ruše. Orožniki in mariborska policija s svojim psom niso mogli izslediti tatov, ki so pred dnevi vlomili v tobačno trafiko pri tvornici za dušik in odnesli mnogo samo finejših cigaret, veliko množino kolkov in precej drobiža. Policijski pes je imel skrajno dobro sled. Sel je od trafike vzdolž tvornice, potem čez železniško progo do banovinske ceste, kjer je sled izgubil. — Če se bo gradila velika električna centrala na Pohorju, se še ne vé. Inženjerji so svoje temeljno delo dokončali. Vse radovedno povprašuje, ali se bo podjetnik odločil za gradnjo. Za občino bi bilo to velikega pomena. — Od 1. 1910 do danes so dobivale Ruše električni tok za razsvetljavo iz električne centrale g. Pogačnika. Ker pa je ta centrala premajhna, odnosno je zavoljo razvoja Ruš preobremenjena, se bo občina v kratkem priključila veliki centrali na Fali. Vas Bezena je že lani ustanovila električno za drugo, ki ima falski električni tok. Ta zadruga se je letos razširila na vas Ruše, okolico in industrijo, razen tvornice za dušik. Tvornica za dušik je skoraj moralna svoj okraj ustavit, ker ji falska elektrarna zavoljo izjemne suše ni mogla nuditi dovolj električne sile. Ko je naposled še trboveljska centrala odrekla, so zadremale velike peči za proizvodnjo karbida. Zdaj je dovolj vode in tovrničja dela s polno paro.

Naročajte, čitajte in širite

»JUTRO«

Gospodarstvo

K ustanovitvi dveh novih tvornic za celulozo

Investicije bodo znašale 100 milijonov din

Pred dnevi smo poročali, da je vlada na predlog ministra za gozdoe in rudnike sklenila zgraditi dve veliki tvornici za celulozo, in sicer eno v srednji Bosni s kapaciteto 20.000 ton in drugo v bližini gozdnih kompleksov Gorskega Kotarja. Like in Slavonije s kapaciteto 25.000 ton. Nadalje je vlada sklenila preurediti in modernizirati tvornico celuloze v Drvarju, ki je za nakup večinskega paketa delnic od prejšnjih svicarskih lastnikov prešla lani v sestav državnega lesnoindustrijskega podjetja Šipada.

Sedaj poročajo iz Beograda da bo zaradi postavitev teh novih tvornic za njihovo eksploatacijo ustanovljena posebna delniška družba pod firmo »Jugoslovenska celuloza d. d.«. Ta nova družba bo tudi prevzela od »Šipada« tvornico celuloze v Drvarju. Za gradnjo obeh novih tvornic bo potrebno 90 milijonov dinarjev, za preureditev obstoječe tvornice v Drvarju (za produkcijo beljene celuloze) pa 10 milijonov dinarjev, tako da bo nova družba investovala okrog 100 milijonov. Sredstva za te velike investicije bo dala na razpolago neka inozemska finančna skupina. Kakor zatrjujejo, gre za ameriško skupino pod vodstvom znane banke Seligman, ki je leta 1927 emitirala na ameriškem trgu zastavnice Državne hipotekarne banke za 12 milijonov dolarjev. Ta finančna skupina bo dala novi družbi posojilo, ki bo potrebno za gradnjo obeh tvornic in za razširjenje tvornice v Drvarju. Pri novi družbi bo imela naša država večino delnic. Bosensko tvornico bodo zgradili nekje med Zenico in Zavidovići, druga pa bo stala med Ogulinom in Vrbovcima.

Poročali smo že, da ima naša država dobre izgleda za izvoz celuloze, zlasti v Francijo, ki je prej uvažala precej celuloze iz bivše Avstrije, po priključitvi Avstrije k Nemčiji pa je možnost uvoza iz Avstrije prenehala. Tudi smo že poročali, da nam je Francija v trgovinski pogodbi priznala za letni kontingent 8000 ton carine prost uvoz celuloze. V bodoče naj bi na mesto celuloznega lesa izvažali celulozo. Čeprav smo v zadnjih letih pričeli v večji meri izvažati celulozo v inozemstvo je bil vendar naš uvoz celuloze vedno znatno večji nego iz-

voz. Uvažali smo predvsem celulozo za boljše vrste papirja, zlasti beljeno celulozo. Tvornica v Drvarju proizvaja celulozo predvsem za izvoz. Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvođe izdelujejo celulozo za lastno potrebo, prav tako Zagrebska tvornica papirja. (Produkcija v tvornici Združenih papirnic znaša na leto okrog 8500 ton, v zagrebski tvornici pa okrog 8000 ton). V kratkem bo pričela obratovati tudi nova tvornica celuloze v Krškem, ki jo je zgradil industrialec g. Bonač in bo lahko proizvajala 6000 ton celuloze. Naš uvoz celuloze se je v primeri z izvozom zadnja leta gibal takole:

	uvoz		izvoz	
	milij. din	milij. din	milij. din	milij. din
1935	1525	254	—	—
1936	1866	29,9	101	2,1
1937	2169	47,2	829	15,2
1938	1641	30,2	443	9,4

Ker je bila drvarska tvornica celuloze v letih krize izven obrata, tudi nismo v teh letih izvažali celuloze. Šele proti koncu leta 1936, so obrat zopet obnovili in naslednje leto je izvoz dosegel 8290 ton v vrednosti preko 15 milijonov din. Lani pa je izvoz zopet nazadoval skoro na polovico.

Nazvilc zopetni postavitev obrata v drvarski tvornici, ki predeluje v celulozi zlasti lesne odpadke s Šipadovih žag, je bil zadnja leta uvoz celuloze prav znaten in smo leta 1937 izdali za uvoženo celulozo preko 47 milijonov din, lani pa preko 30 milijonov. Po izkušnjah v letih gospodarske krize, ko je morala drvarska tvornica celuloze docela ustaviti obratovanje, ker cene na svetovnem trgu niso bile zadostne za kritje produkcijskih stroškov, bi bila ustanovitev novih tvornic v tej stroki več ali manj riskantna. Kakor pa se zdi, morajo biti sedaj izgledi za izvoz mnogo ugodnejši. Svetovna potrošnja celuloze se je zlasti v zadnjih letih znatno dvignila, ker se trošijo vedno večje količine celuloze za produkcijo umetne svile in celulozne volne kakor tudi drugih sintetičnih surovin. Seveda pa so bile v zadnjih letih tudi v drugih državah ustanovljene številne nove tvornice celuloze.

Naše gospodarstvo v marcu

Narodna banka je izdala običajno mesečno statistično poročilo, in sicer za mesec marc. Iz tega poročila posnemamo naslednje:

Promet na borzah. Promet z efekti na jugoslovenskih borzah je tudi v marcu nadalje narasel in je znašal v tem mesecu 52 milijonov din; vendar je zaostajal v primeri z lanskim marcem, ko je dosegel rekordno višino 76 milijonov. V prvem letošnjem četrtletju je dosegel promet z efekti na jugoslovenskih borzah 115 milijonov din nasproti 151 milijonov v prvem četrtletju lanskega leta in 100 milijonov v prvem četrtletju leta 1936. — **Devizni promet** je bil manjši nego v prejšnjih mesecih in je dosegel le 270 milijonov (lani 305). V prvem letošnjem četrtletju je znašal devizni promet na jugoslovenskih borzah 911 milijonov din nasproti 893 milijonov v lanskem prvem četrtletju in 773 milijonov v prvem četrtletju 1937.

Gibanje cen v trgovini na debelo. Indeks cen v trgovini na debelo, ki je v februarju nekoliko popustil, se je v marcu zopet za malenkost dvignil in sicer za 0,3 na 76,9 (lani 78,6, predl. 72,1). Od posameznih delnih indeksov zaznamuje indeks cen rastlinskih proizvodov nasproti februarju nadohvanje za 0,5 na 85,3 (lani 84,4), indeks cen živine in živalskih proizvodov povečanje za 1,2 na 63,1 (lani 65,6), indeks cen mineralnih proizvodov povečanje za 0,2 na 91,0 (lani 91,1) in indeks cen industrijskih proizvodov povečanje za 0,1 na 76,6 (lani 79,5).

Gibanje cen v trgovini na drobno. Indeks cen v trgovini na drobno v 10 glavnih mestih Jugoslavije se je nasproti februarju zmanjšal za 0,3 na 92,2 (lani 89,9, predl. 82,9). Medtem ko je bil indeks cen v trgovini na debelo v marcu za 2,2% nižji nego v marcu lanskega leta, kaže indeks cen v trgovini na drobno nasproti lanske-

mu marcu povečanje za 2,5%, nasproti marcu 1937 pa povečanje za 11,1%.

Gibanje hranilnih vlog. Hranilne vloge pri vseh bankah in hranilnih ah v Jugoslaviji so, kakor znano, lani v začetku septembra dosegle najvišje stanje 11.790 milijonov din; do 1. oktobra pa so v zvezi z razdruženim politično krivom ki je vzemirjala naše vlagatelje padle na 10.700 milijonov. V naslednjih mesecih se je stanje zopet dvigalo in so vloge 1. februarja letošnjega leta dosegle zopet 11.895 milijonov, 1. marca pa so narasle na 11.809 milijonov in so s tem prekorile najvišje stanje, ki je bilo zabeleženo 1. septembra lanskega leta. Podatki za 1. april niso še znani. Narodna banka objavlja le podatke za državne denarne zavode. Te številke kažejo, da je v marcu zaradi novih mednarodnih političnih napetosti stanje vlog pri Državni hipotekarni banki in Poštni hranilnici nekoliko nazadovalo, toda le od 2887 na 2950 milijonov.

Manjši tovarni promet na železnicah. Ze v statistiki za januar in februar je bilo zabeleženo, da je bil v teh mesecih tovarni promet na jugoslovenskih državnih železnicah nekoliko manjši nego v istih mesecih prejšnjega leta. V februarju je bilo natoovorjenih 116.000 vagonov nasproti 123.000 vagonov v lanskem februarju. Tudi v marcu je promet zaostajal, kajti v tem mesecu je bilo natoovorjenih 146.000 vagonov nasproti 151.000 v lanskem marcu in 122.000 v predlanskem marcu. V prvem letošnjem četrtletju je bilo na naših železnicah natoovorjenih 372.000 vagonov nasproti 391.000 vagonov in v lanskem prvem četrtletju in 337.000 vagonov. V prvem četrtletju 1937. Podatki za rečni in pomorski promet še niso objavljeni za marc. V februarju je državna rečna plovlba zabeležila 45 milijonov prevoženih tonskih kilometrov (lani 39 milijonov) Tonaža v pomorske luke prispelih ladij pa je znašala v februarju 1.20 milijonov ton (lani 1.14).

temi pogajanji bodo pozvani izvozniki v Španijo, da prijavijo vse svoje terjatve, ki so nastale s pridatkom blaga na španskih tržiščih pred pričetkom državljanske vojne. Navesti bodo morali znesek terjatve v Španiji, ki so bile že vplačane na kliring pri »Centro de Monedas«, nadalje znesek terjatve v pezetah, ki jih španski delničniki še niso vplačali na kliring, nadalje znesek terjatve v švicarskih frankih na osnovi 50% kvote v smislu klirinške pogodbe in znesek terjatve v švicarskih frankih na osnovi 20% kvote v smislu pogodbe.

Usoda praških bank Poročali smo že, da je Češka eskomptna banka v Pragi prišla pod vpliv Dresdner banke, ki je postavila novega predsednika in novega poslovedočega ravnatelja. Sedaj poročajo iz Prage, da je upravni odbor Češke eskomptne banke odobrili bilanco za lansko leto, ki izkazuje obratno izubo 8 milijonov K, ki se bo v glavnem krila s prenosom dobička iz prejšnjega leta v višini 6,8 milijona K. Zaradi potrebe znatnejših odpisov bodo porabili 66 milijonov K na breme izkazanih rezerv. Preko tega predlaga upravni odbor zaradi ustanovitve nove rezerve za eventualne izgube, da se delniška glavnica zniža od 130 na 32,5 milijona K. Obenem predlaga zopetno povišanje glavnice na 100 milijonov K z izdajo novih delnic. Za emisijo novih delnic lamči poseben sindikat bank pod vodstvom Dresdner banke, ki bo v bodoče imela večino delnic. — Nadalje poročajo iz Prage, da niso resnične vesti, po katerih naj bi Anglo-praška banka (Anglo-českoslovaška in praška kreditna banka) prešla pod vpliv nemške banke Allgemeine Deutsche Creditanstalt. Pri tej banki je imela prej českoslovaška država 68% delnic, od ostalih 32% pa je bil precešen del v angleških rokah. Delnice, ki so bile dostajale last českoslovaške države, pa bodo odkupili novi če-

ški interesi, predvsem Osrednja zveza kmetijskih združenj v Pragi. Znaten del teh delnic bo kupil tudi češki veleindustrijec Krizik, ki je lastnik največje češke industrije elektrotehnične stroke. V Pragi zatrjujejo, da bo v bodoče 88% delnic v rokah čeških gospodarstvenikov, 12% pa v rokah češkega kapitala.

Reorganizacija gozdno-industrijskega podjetja »Šipada«. Državno gozdno-industrijsko podjetje »šipad« so leta 1937 sanirali s posebno uredbo in je takrat sanacija izvršila država z odpisom gozdne takse. Sedaj poročajo iz Sarajeva, da se podjetje nadalje bori s finančnimi in drugimi težkocami. Lani je bila zaradi tega sestavljena posebna strokovna komisija, ki je proučila postojanje in nedostatke sedanje organizacije. Na osnovi rezultatov tega pregleda so sedaj pripravili uredbo o reorganizaciji »šipada«. Nacrtni uredbe predvideva razširjenje delokroga in odgovornosti upravnega odbora, tako da bo upravni odbor lahko v resnici vodil podjetje in nosil tudi vso odgovornost. Predlog uredbe vsebuje tudi določbe o posebnih kvalifikacijah za člane upravnega in nadzorstvenega odbora.

Izpitni za zidarske, tesarske, kamnoseške in studenčarske mojstre. Zbornica za TOI objavlja, da se bodo izpitni za zidarske, tesarske, kamnoseške in studenčarske mojstre v mesecu maju t. l. pred binkoštni. Kandidati naj vložijo svoje prijave k izpitu na zbornico po pristojnih obrtnih združenjih najkasneje do 4. maja t. l. Vsak kandidat bo nato o pripustitvi k izpitu in točnem terminu izpita obveščen s posebnim obvestilom. Do zgoraj označenega roka naj pošljejo svoje prijave tudi kandidati, ki želijo delati predhodni izpit o obči izobrazbi in o znanju iz navedenih strok.

Uradni tečaji. Finančni minister je za maj določil zaradi pravilnega pobiranja tako po taksem zakonu naslednje uradne tečaje: 1 napoleonor 305 din, 1 zlata turška lira 346,50, 1 angl. funt 238, 1 ameriški dolar 50,85, 1 kanadski dolar 50,45, 1 nemška marka 14, 1 zlot 8,30, 1 beiga 8,50, 1 penga 8,55, 1 brazilski milijars 2,65, 1 egiptski funt 238,50, 1 palestinski funt 238, 1 urugvajski pezos 16,10, 1 argentinski pezos 10,50, 1 čilski pezos 1,35, 1 turška papirnata lira 35,20, 100 albanskih frankov 1600, 100 francoskih frankov 134,65, 100 švic. frankov 1141,65, 100 ital. lir 229, 100 hol. goldinarjev 2702, 100 bolg. levov 47, 100 rum. lejev 32, 100 danskih kron 1170, 100 švedskih kron 1205, 100 norv. kron 1176, 100 španskih pezet 210, 100 grških drahm 40, 100 českoslov. kron 150, 100 finskih mark 102, 100 letonskih latov 780, 100 iranskih (perzijski) rijalov 105.

Licitacija. Dne 8. maja bo pri štibu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo 2.000 ton olja za kurivo in 500 ton plimkega olja. Dne 15. t. m. bo v tehničnem oddelku kr. banske uprave v Splitu licitacija za oddajo raznih mizarskih del pri gradnji banske palače v Splitu Dne 23. t. m. bo pri centralni direktaciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo bakrene vrvi za rudnik v Mostaru. Dne 10. t. m. bo pri upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu licitacija za dobavo 2 strojev za brušenje orodja in spiralnih svetrov, ter za dobavo matric.

Borze

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki ne premenjeno (13,80), prav tako angleški funti (specialni tečaj 238, svobodni tečaj 258). Grški boni so se v Zagrebu nudili po 32, v Beogradu pa po 31,50.

Na zagrebskem efektornem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi nespremenjena in je bil zabeležen tečaj 248 — 250 (v Beogradu je bil promet po 248,50). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6% begluških obveznicah po 88,25 (v Beogradu po 88), v 6% dalm. agrarnih obveznicah po 85,50 (v Beogradu po 86,35 — 86,50) in v 7% Blairovem posojilu po 91.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2357 — 2395. Berlin 1778,12 — 1795,58. Bruselj 751,50 — 763,50. Curih 995 — 1005. London 207,05 — 210,25. New York 4405,50 — 4465,50. Pariz 116,90 — 119,20. Trst 232,75 — 235,85. Curih. Beograd 10. Pariz 11.9050. London 20,86. New York 445 875. Bruselj 75,80. Milan 23,43. Amsterdam 237,70. Berlin 178,70. Stockholm 107,4750. Oslo 104,8250. København 93,10. Sofija 5,40. Varšava 83,75. Budimpešta 87. Atene 3,90. Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 448 — 450, 4% agrarne 61 bl. 4% severne agrarne 60 bl. 6% begluške 87,50 — 88,50. 6% dalm. agrarne 85 — 86, 7% stabiliz. 97 — 98,50. 7% invest. 98,50 — 100, 7% Seligman 99 — 100, 7% Blair 90,62 — 91, 8% Blair 97 — 98; delnice: Trbovljska 178 den., Šeferana Osijek 90 bl. Isis 25 den., Jadran ka 350 bl. Beograd. Vojna škoda 448,75 — 449 (448,50), 6% begluške 87,75 — 88 (88), 6% dalm. agrarne 86,35 — 86,50 (86,35 — 86,50), 7% stabiliz. 99 den., 7% invest. 99 — 100, 7% Blair 90,50 — 91, 8% Blair 98,50 — 99,50. Narodna banka — (7400), PAB 210 — 211,50 (210,50 — 211).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago. 5. maja. Začetni tečaji: pšenica: za julij 73,50 za sept. 73,625; Koroza: za maj 49 za julij 50,75 za sep. 51,875. + Winnipeg. 5. maja. Začetni tečaji: pšenica: za maj 65,625 za julij 64,50, za okt. 67,50. + Novosadska blagovna borza (5. t. m.). Tendence mirna. Pšenica: (78/79 kg): baška 147 — 150; sremska 147 — 149; slavonska 149 — 151; banatska 145 — 147. Rž: baška 140 — 142. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 165 — 170; jari 68 kg 180 — 185. Oveš: baški, sremski in slavonski 148 — 150. Koroza: baška 102 — 103, baška pariteta Indija in Vršac 104 — 106. Moka: baška in banatska 0gic in 0ggc 235 — 245; 2c 215 — 225; 3c 195 — 205; 4c 175 — 185; 5c 145 — 155; 6c 115 — 120. Fižol: baški in sremski bel brez vreč 287,50 — 290. Otrubi: baški 115 — 117, sremski 108 — 110, banatski 106 — 108. + Budimpeštanska termiška borza (5. t. m.) Tendence mirna. Koroza: za julij 17,76 — 17,78.

Notranja trenja na Slovaškem

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja iz Bratislave daljše poročilo, ki govori o velikih manifestacijah za odstojstva ministra Sidorja. Manifestanti so vzklkali pri tej priliki: »Slovaška Slovaki!« Med pristavi in nasprotniki Sidorja je na nekaterih mestih prišlo do spopadov, pri katerih je morala poseči vmes policija. List nato nadaljuje:

»Zdi se, da se za kulismi razvijajo na Slovaškem hudi notranjepolitični spori. Tako je moral na primer nenadoma prekiniti svojo predavateljsko turnejo po Slovaškem vodja zunanjega oddelka Hlinkove garde Mutiansky, ki je pred odcepom Slovaške od ČSR vodil slovaško protičeško propagando v dunajski radijski postaji. Istočasno je vodja Hlinkove garde Mach odredil razorožitev vseh gardistov. Javna tajnost je tudi, da je za kulismi hud spor za vodstvo v gardi. Znano je, da je bil prvi voditelj Hlinkove garde bivši minister Sidor, ki se je ogreval za naslonitev Slovaške na Poljsko. Baje zahteva sedaj več-

na gardistov, da se Sidor rehabilitira. To je nagnalo Macha, da je odredil razorožitev gardistov in čiščenje v gardi, da bi se iznebil vseh tako zvanih »sidoristov«.

Nemški gospodarstveniki v Beogradu

Beograd, 5. maja. p. V Beogradu se je zadnje tri dni mudil dr. Gerhard Ridberg, nemški zastopnik pri mednarodni trgovinski zbornici v Parizu. Sestal se je z zastopniki naših gospodarskih krogov. Njegov obisk je bil v zvezi z bližnjim kongresom mednarodne trgovinske zbornice, ki bo v juliju v Kodanju. Predsednik jugoslovensko-nemške trgovinske zbornice Nešić mu je danes preredil obed, ki se ga je udeležilo večje število uglednih zastopnikov naših gospodarskih krogov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

S P O R T

Jutrišnje kolesarske dirke v Zg. Šiški

Začetek tekem bo ob 14. ob vsakem vremenu

Opozorilo!

Da bi se izognilo morebitnim nesrečam ali protestom kakor tudi diskvalifikacijam dirkačev, ki bodo ob 14. do 17. tekmovali na podtiški krožni progi, se posebno motoristi in avtomobilisti naprošajo, naj se s svojimi vozili ne mešajo med dirkače. Do 14. se lahko neovirano prispejo na klanec kakor tudi med večjim presledkom za zadnjo skupino dirkačev, t. j. 5 in tri četrt minute za prvo. Prav tako se opozarjajo pešci in izletniki, naj se držijo ob robu ceste, ne pa da postajajo na sredi proge ter gledajo morda za mimovozečo skupino ali za posameznikom, kajti v istem hipu lahko privozi sledeča skupina ali posameznik in nesreča z večjimi ali manjšimi posledicami je neizogibna. Tudi gledalci po naseljih, skozi katere vodi dirkalna proga, se opozarjajo, naj pazijo posebno na otroke in živino, da bi ne postajala po cesti. Zaradi letošnjega načina vožnje, po katerem so dirkači razdeljeni s presledki v skupine, so gornja opozorila še mnogo bolj važna.

Prijav za te zanimive vsakoletne »Hermesove« kolesarske krožne dirke je do določene termina dospel precejšnje število. Da bi številni gledalci, ki se navadno zbirajo ob progi, posebno na vrhu klanca za Podutikom in pa na startu in cilju, imeli boljši pregled ter poznali nastopajoče dirkače, podajamo tu njihove nahrbne številke:

1 Prestor Metod (Edinstvo), 2 Vidigoy Bogo (Hermes), 3 Kresovič Hinko — GMK (Kranj), 4 Špajzer Jože — KSK (Celje), 5 Snetnik Al. (Ed.), 6 Kogoj Fr. (Ed.), 7 Grabnar Fr. (H.), 8 Stingl Ivo — Perun (Maribor), 9 Jernejc Oto — KSK (Celje), 10 Berlič Lado (Ed.), 11 Mladovan Rudi (Ed.), 12 Kačič Jule (H.), 13 Jemc Ciril — Zarja (Jesenice), 14 Bratun Fr. — GMK (Kranj), 15 Štibernik Fr. (Ed.), 16 Gračner Joško (Ed.), 17 Šibila Albin (Ed.), 18 Premk Pavel (H.), 19 Bizilj Albin (Ljubljana), 20 Planinšek Jože KSK (Celje), 21 Gregorič Jože (Ed.), 22 Peternelj (H.), 23 Sodec Karel — Maraton (Maribor), 24 Zerjal Oskar (Ed.), 25 Krušič Salvo (H.). — Verjetno je, da bo še kaj zunanjih prijavnikov, katerih pa za sedaj ni mogče navesti.

Finale za prvaka LNP

Jutri ob 14. na igrišču Bratstva na Jesenicah med Bratstvom in Mariborom

Po visoki zmagi SK Bratstva nad bivšim prvakom LNP Čakovcem se je moštvo najresnejšega kandidata za naslov prvaka LNP za leto 1939-40, plasiralo v finalno borbo za naslov »prvaka slovenskega nogometa«.

Nedeljska polfinalna tekma je bila na višini nogometnega sporta v naši banovini. Moštvo Bratstva je pokazalo odlično nogomet in je s svojo odlično igro presenetilo vse sportne kroge v dravski banovini. Za jutrišnje odločilno finalno tekmo s ISSK Mariborom v nedeljo na Jesenicah vlada na Gorenjskem veliko zanimanje, saj je to prvič v zgodovini slovenskega nogometa, da se je podeželski klub plasiral v finalno tekmo za naslov prvaka LNP.

SK Bratstvo, ki že od početka svojega obstoja goji nogomet, je z uspehom in napredkom svojega moštva prijetno presenetilo vso sportno javnost ter dokazal, da je ne samo na belih poljanah, pač pa tudi na zelenem polju kos svojemu delu in vodi kakor v smučarstvu tudi v nogometu. Moštvo Bratstva, ki bo v nedeljo nastopilo proti Mariboru, bo napelo vse sile, da si tako pribori ono mesto v našem nogometu, ki mu po sposobnosti pripada.

Želimo Jeseničanom naj vztrajajo in v nedeljo nastopijo z enako požrtvovalnostjo, kakor so to storili proti Čakovcu in odločijo bitko Grafika in Moste. Od izida te tekme je odvisno, kateri od navedenih klubov bo prihodnje leto sodeloval v I. razredu.

Po tej tekmi bosta pomerila svoje moči juniorski moštvi Marsa in Ljubljane. Zeleni bi bilo, da bi klubi postavljali v juniorke moštva res le juniorje, ki nimajo prilike in sploh ne igrajo v I. moštvi. Le tako bo izpolnjen namen, ki ga imajo te tekme.

Tudi Hermes bo pomeril svoje znanje z B-moštvom našega ligaša. Če bodo ligaški rezervisti igrali tako kakor zadnjič proti Reki potem Hermes lahko računja z uspehom.

V prvenstvenem tekmovalju bodo razen gornjih na sporedu še naslednje tekme: v Ljubljani: na igrišču Mladike Mladika—Slavija (ob 16.30), na igrišču Korotana: Korotan—Jadran jun. (ob 15.45) ter Korotan—Adrija (ob 17.), na igrišču Jadrana Hermes—Moste jun. in na igrišču Reke: Reka—Svoboda jun. (ob 10.30); v Celju: na igrišču Celja Borut—Laško (ob 15.) in na igrišču Atletika Atletiki—Jugoslavija jun. (ob 10.); v Litiiji: Litiija—Svoboda (ob 16.) in v Čakovcu: na igr. Građianskega Građjanski—Drava (ob 15.).

Reprezentančno tekmo bodo igrali na igrišču SK Ljubljane v nedeljo ob 10. uslužbenci Nabavjalnih združenj državnih železnic Ljubljane in Maribora.

Moštvi, ki bosta merila svoje moči, imata v svojih vrstah odlične igrače, ki so že častno nastopali kot slovenski reprezentanti, več je pa med njimi tudi onih, ki

se še danes aktivno udeležujejo v raznih prvorazrednih moštvi ljubljanskega in mariborskega razreda. Zato bo tekma imela neoficielni značaj reprezentančne tekme med Ljubljano in Mariborom.

Zato vabijo prireditelji vse sportno občinstvo, da v čim večjem številu obišče to prireditve omenjenih uslužbencev, ki so si baš nogomet izbrali za merilo svojih moči.

Tekma bo ob vsakem vremenu. Vstopnina din 3 in 5.

Marsovci

bodo imeli proslavo

Na praznik 18. maja na nogometnem brzem turnirju

Agilni nogometaši s Poljan želijo že danes opozoriti vse prijatelje nogometa na zanimivo nogometno prireditve, pokalni brzi turnir, ki ga že skrbno pripravljajo za 18. maja.

Mars, ki je preteklo nedeljo sodeloval na turnirju Jadrana in tamkaj tudi zmagal, je povabil v goste vse klube, ki dojdijo med prvorazrednimi v Ljubljani. Razen tega so Marsovci pripravili za ta dan še drugačen spored, ki ga pa za zdaj še nečemo izdati. Za enkrat je znano le toliko, da bodo na tem turnirju med drugim proslavili 20letnico nogometnega udeleževanja svojega igralca Miodraga Doberleta.

Turnir bo na igrišču Ljubljane. Pokroviteljstvo je prevzel ljubljanski župan dr. Adlesič, ki je poklonil lep pokal, prav tako s pokalom pa je to prireditve vodil tudi klubov predsednik dr. Milan Perko. O podrobnostih tega sporeda bomo še poročali.

Moto-dirke na novi avtomobilski cesti

V nedeljo, dne 14. t. m. ob 14.30 priredi Motoklub Ilirija na novi avtomobilski cesti med št. Vidom in Mednim svojo prvo letošnje motosportno prireditve. Tekmovalna proga meri 2 km poleg zaleta in izteka, ki merita po 350 m. Vsak udeleženec ob moral prevoziti to progo v obeh smereh. Ker bo to prva motoklitska dirka na naši novi, moderni avtocesti, in sicer v neposredni bližini Ljubljane je zanimanje posebno se pa za to navdušeno naših sportniki-motoklitski, ki so že pripravili svojo udeležbo v velikem številu.

Moto-klub Ilirija poziva vse one, ki se še niso pripravili, da to nemudoma store, ker bodo prijave v torek, 9. t. m. brezpogojno zaključene.

Teniški dvoboj v Zagrebu odgođen

Zagreb, 5. maja. Zaradi deževnega vremena in slabih igrišč sta bili za danes določeni singlo partiji med Miticom in Rangerson ter Puncecem in Eganom v tekmah za Davison pokal preložene na jutri popoldno.

Atletski podsavez v Ljublj

Kadar potujejo kralji

Pred odhodom kralja Jurija VI. in kraljice Elizabete v Kanado

Danes se bosta v Portsmouthu angleški kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta vkrcala na ladjo »Empress of Australia«, ki ju popelje na obisk v Kanado. V Portsmouthu se bosta od kralja in kraljice poslovili ob princesi, prestolonaslednici Elizabeta in njena sestra Marija Rosé, kraljica-mati Mary, Gloucesterski vojvoda s soprogo in Kentski vojvoda. V Portsmouthu bodo odhajajočemu kralju tudi na slovesen način izročili ključne odnotne trdnjave.

Posebne znamke, ki jih je dala natisniti pošta na prava za obisk angleškega kralja in kraljice v Kanadi. Zgoraj znamka s sliko Jurija VI. in kraljice Elizabete; spodaj znamka s sliko princeze Elizabete in Marije Rosé

Za odpotovanje angleške kraljeve dvojice v Kanado so se začele pripravice že pred pol leta. Pri takšnem kraljevskem potovanju, posebno če gre za državni obisk, je ves spored določen že v naprej točno do minute. Vlaki in letala morajo prihajati točno, vse teče kakor namazano. A da more ves skrajno zamotani aparat voženj, sprejemov, banketov, ogledov in drugega delovati tako brezhibno, mora množica

Krištof Kolumb — svetnik?

V listu »Corriere della Sera« razpravlja znani italijanski pisatelj Giovanni Papini o vprašanju, da-li bodo Kolumba proglasili za svetnika. Papini opozarja na to, da so l. 1870. med vatikanskim koncilom predali papežu postulat, ki je govoril v prid slavnega brodarja. Takrat se je začela kanoničarska obravnava, ki so jo pa kmalu ustavili, ker je odkritelj Amerike imel nezakonskega sina. To so smatrali tedaj za nepremosljivo oviro.

Papini meni, da so se nazori o teh stvarih dandanes malo spremenili. Nekaj kardinal mu je dejal, da je treba pri Kolumbu upoštevati zadnjih dvajset let njegovega življenja. Morda pride do tega, da bodo l. 1870. prekinjeni postopek obnovili.

Stroj za iztreznjevanje

Na newyorški svetovni razstavi kažejo senzacionalen izum: stroj ali celico za iztreznjevanje. Če se ga je nekdo napil čez žejo in ne stoji več trdno na nogah, mu je treba stopiti le v takšno kabino in spustiti kovanec v razpoko avtomata.

Iz raznih cevi pričnejo potem uhajati posebni plini, ki pacienta v trenutku rešijo pijanosti. Tako trdijo vsaj ameriški izumitelji. Že po petih sekundah so se iztreznili baje tudi najhujši pijanci. Zanimivo je, da so stroj za iztreznjevanje lansirali v javnost trgovci z vinom, pivom in likerjem...

Prvi vročinski val v New Yorku

Te dni je New York obiskal prvi vročinski val v letošnjem letu. Po zelo dolgi, mrzli zimi se je termometer dvignil na 26 stopinj v senci. Več oseb je postalo žrtev sončarice.

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Vse, karkoli je delal, je bilo v slavo in čast habsburškega imena. Ni si hotel dati krajšati pravic, ki mu jih je dajalo ime; in prav tako resno, zvesto in vestno je hotel izpolnjevati dolžnosti, ki mu jih je ime nalagalo, tudi tedaj, kadar so bile neprijetne. Zakonska zveza z neenakoprednostno nevesto je bila po habsburški hišni postavi nedopustna; možnost takšne zveze mu torej ni mogla priti na misel, ker je veljala zanj hišna postava. Bila je prav tako daleč od njega kakor misel, da naj bi šel nag na dvorni ples. O tej togosti ukoreninjenega predsodka ni Zofija ničesar slutila. Misli je, da Franc Ferdinand ljubi skrivnost, v katero je zavita njuna ljubezen. Menila je, da ne ve, da je ta skrivnost prijateljici, ki jo ima za popolnoma srečno, vsakdanji vir tesnobe in skrbi.

»Premišljuj«, mu je bila rekla. Premišljeval je. Na Dunaju, v njegovi palači, Zofija ni mogla živeti; niti za kratko urico ni mogla priti k njemu v vas. Tudi v kaki drugi hiši na Dunaju je ni mogel nastaniti; dvorne čenče so spletale nad vlemestom gosto mrežo, nič, kar se je godilo na Dunaju, ni ušlo opravljamim lizonom. Dvorska drhal je bila poučena o vsakem razmerju, vedela je za sleherni nadvojvodski sestanek. Dvorska družba se je hranila z marnjani in opravljanjem, in meščani niso poznali lepše zabave mimo te, da so hlastali za čenčami z dvora. Cesarjeva prijateljica Schrattova,

Sadje spreminja značaj

Sadje in zelenjava sta telesnemu zdravju zelo v prid, to je že stara stvar. Da pa moreta spreminjati tudi človekov značaj, tega do danes nismo vedeli.

Neki danski učenjak je preiskal te učinke sadja in zelenjave. Dieta z navadnim krompirjem je nekoga nervoznega in neodločnega moža spreminila baje v miren in odločen značaj. Beluši napravljajo človeka baje vestnega, korenje turobnega, hruške krepijo smisel za logiko. Sladki ananasi pa delajo boječega moža baje celo hrabrega...

Spomenik pesniku Vrchlickemu

V Pragi bodo odkrili spomenik pesniku Jaroslavu Vrchlickemu. Spomenik bo dogotovljen l. 1941 ter bo stal na Karlovem trgu. Pesnikov spomenik bo postavil poseben odbor, ki marljivo zbira prispevke ter jih bo tudi zares izročil svojemu namenu.

Šefa nemškega in italijanskega gen. štaba

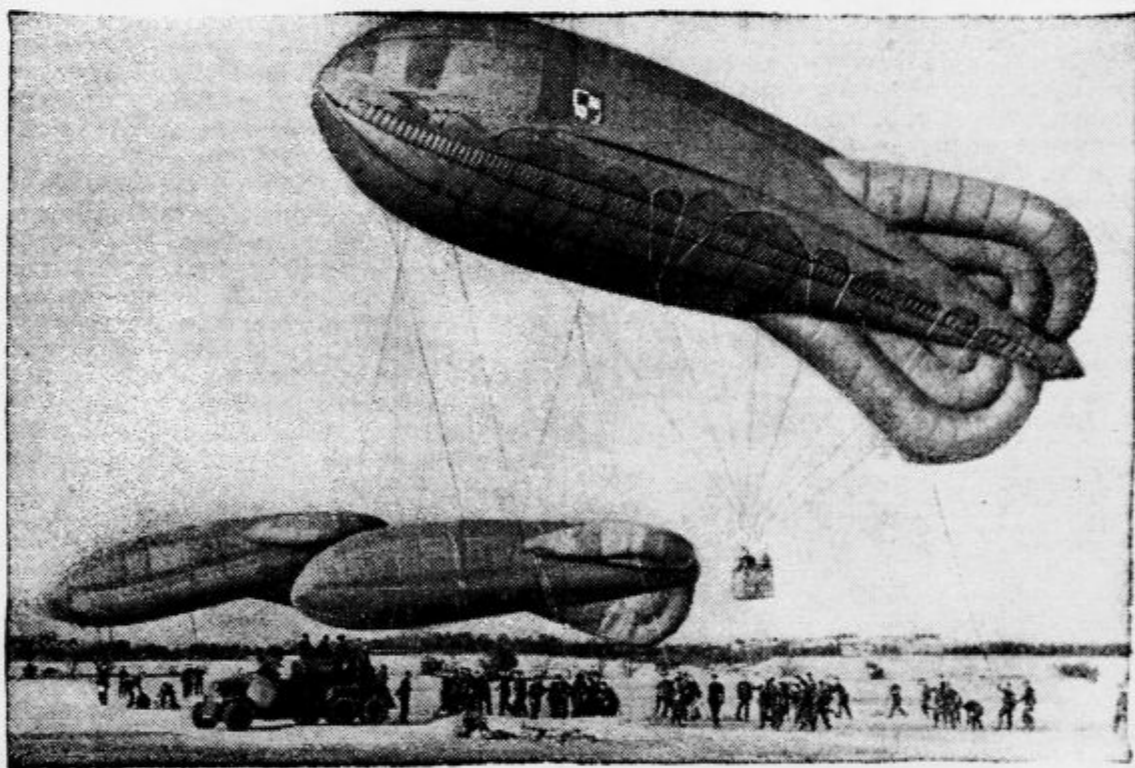

General von Brauchitsch (na levi) in general Pariani (na desni). Obisk šefa nemškega gen. štaba v Italiji zbuja v mednarodnem svetu razumljivo pozornost

Roka pod lokomotivo

Neki delavec, ki je v Cornavinu v Švici snažil iz Milana prispelo lokomotivo, je odkril grozotno najdbo. Pod strojem je zapazil človeško roko, ki je bila odtrgana od ramena. Doselej niso mogli ugotoviti, da-li gre za kakšno nesrečo, zločin ali samomor, kajti ostalih delov telesa še niso našli.

Poljski baloni

Polzvedovalni baloni poljske vojske na vojaškem vežbališču

Iz zagonetne Rusije

Štiri najvplivnejše osebnosti današnje Rusije. Od leve proti desni: Idanov, gubernor Leningrada, Kaganovič, maršal Vorošilov in Stalin

Minister Beck in skupina polkovnikov

Osebnost moža, ki vodi zunanjo politiko Poljske

Poljski zunanji minister Josef Beck pripada znameniti »skupini polkovnikov«. Star je šele 45 let in je po rodu iz nižje plemiške rodovine, ki je prebivala v Galiciji. Ko je v domačih krajih dovršil gimnazijo, je šel na Dunaj študirat narodno gospodarstvo. Cim je Pilsudski v začetku vojne ustanovil poljsko legijo, se ji je Josef Beck navdušeno priključil in je naglo napredoval. Maršalu Pilsudskemu se je močno prikupil in je postal njegov krilni adjutant. Takoj po vojni mu je maršal Pilsudski kot polkovniku poveril vzgojo mladih častnikov v novi poljski vojaški akademiji v Varšavi. Nekaj časa nato je bil Beck tudi vojni atašee v Parizu, od koder pa je bil slednjič poklican na mesto poljskega zunanjega ministra. Vselej je užival prav posebno naklonjenost maršala Pilsudskega. Kot človeka ga znanci karakterizirajo, da je vedno eleganten in tudi kot diplomat izrazit oficirski tip, ki pa zna biti zelo svojeglav. Okretnosti in hladnega poguma mu nihče ne more odrekati.

Kdo so prav za prav poljski vodilni možje, ki tvorijo slovečo polkovniško skupino? Treba je seči nazaj do pričetka svetovne vojne. Dne 6. avgusta 1914 je poljski patrioti in revolucionar Josef Pilsudski zbral armado, ki je štela celih 300 mož, in je z njo napovedal Rusiji vojno. To je bila slavna »kadrovka«, s katero se je odločil Pilsudski napasti orjaško Rusijo. Kmalu se je iz kadrovke razvila poljska legija, ki je štela 14.000 mož in ki si je zapisala na prapor, da hoče vso poljsko zemljo osvoboditi izpod oblasti onih, ki so si jo nekoč razdelili, ter ves poljski narod strniti v novo poljsko republiko. Vse tja do srede svetovne vojne so ljudje mislili, da je Pilsudski romantično navdahnjen patriot, ki pa ga bo njegova »pustolovščina« še drago stala. Leta 1916. so Nemci zavzeli Varšavo. Poljski legiji so dovolili, da se kot pomožna armada lahko še nadalje bori z Nemci zoper Ruse, toda Pilsudski je neomajno vztrajal na popolni neodvisnosti Poljske — in posledica je bila, da so ga brž odpravili v magdeburško trdnjavo. Tik pred aretacijo pa je Pilsudskemu še uspelo, da je svojo razpuščeno legijo preosnoval v tajno organizacijo P. O. W. — (Poljska Organizacija Wojskowa) — ki je podtalno nadaljevala započeto delo. Ob prevratu 1918 se je maršal Pilsudski zmoglaslo vrnil v Varšavo in postal poglavar svobodne poljske države. Legija in P. O. W. sta bili njegova prva redna vojska.

Tekma v ljubezenskih izjavah

Po lepnotnih tekmah so našli nov predmet za tekmovalnja: ljubezenske izjave. Na enem zadnjih večerov se je v neki pariški dvorani zbralo mnogo mladih moških in žensk, da bi se udeležili te svojevrstne tekme. Kandidati in kandidatke so stopali drug za drugim pred hladno žirijo in izgovarjali besede kakršne se pač izgovarjajo ob začetku ljubezni. Nekateri so hoteli vplivati s strastno nezadržanostjo, drugi spet s ponižno pristranostjo.

Ko pa je šlo za razdelitev nagrad, je bila žirija odločitev kaj težka. Kakšno mero naj bi uporabili za ljubezenske izpovedi? Gledališče ima tu svoja določena pravila, kino spet svoja, a oboja se ne dajo kar tako prenesti na zasebno življenje. Sodniki so bili zato v zadregi, kateremu »slogu« naj dajo prvenstvo, teatralnemu, filmskemu ali zasebnemu. Stvar bodo še proučili.

A NEKDOTA

Knez Karel Jožef de Ligné je veljal za enega najduhovitejših mož 18. stoletja. Nekega dne ga je prosil eden njegovih pariških prijateljev, naj bi bil v neki častni zadevi njegov sekundant in naj bi dal za dvoboj na razpolago neko posestvo, ki je ležalo onkraj francoske meje. Knez je upravitelju posestva pisal potem z lakonsko kratkoto: »Pripravite zajtrk za štiri osebe in obed za tri.«

VSAK DAN ENA

»Mamica lena! Voz, pod katerim delaš, je odrajal že pred dobre pol ure!« (»Everybodys weekly«)

62

igralka dvornega gledališča, je bila najbolj priljubljen predmet za razgovore. A tudi prijateljice nadvojvod so rešetali, hvalili in grajali z nenasično slastjo, vsak je poznal njihova nagnjenja, vsak je vedel, kdaj in kje in kako pogosto se kak nadvojvoda shaja s svojo prijateljico. Franc Ferdinand, ki se je dolgo jezil, ker je bil nedavno neki poslanec v parlamentu omenil skandalno afero »zelo visokega gospoda« — s tem je meril na »lepega Otona« — nikakor ni maral izpostaviti sebe in Zofijo hudobnim jezikom. Zato ni želel, da bi Zofija živela na Dunaju, akoravno je bil srečen samo tiste dni, ki jih je mogel prebiti z njo. Iskal je rešitve tega zamotanega vprašanja svoje ljubezni. Na misli mu je bilo, da bi morala Zofija živeti kje v bližini prestolnice, to pa v najneoporečnejši okolici, tako da bi jo lahko videval, ne da bi se zdeli njegovi obiski opravljamcem sumljivi. Slučajno je prav tiste dni nadvojvodinja Izabela, žena njegovega sorodnika, nadvojvode, Friderika, ki je s svojo veliko rodbino živel v Bratislavi kot zapovednik petega zbora in poveljujoči general, iskala dvorne dame. Bratislava je bila sicer v mrzki deželi Madžarov, zato pa nedaleč od Dunaja. Med Dunajem in Bratislavo so vozili silno pripravnih vlaki. Franc Ferdinand je takoj pomislil na Zofijo, ko je slišal, da bi bilo v Bratislavi moči namestiti dvorno damo. Neutegoma se je peljal k Zofiji ter ji priložil, naj piše nadvojvodinji Izabeli. Žareč od veselja je rekel, da se lahko vsak teden po enkrat ali dvakrat pripelje k svojim bratislavskim sorodnikom, ne da bi se temu kdo čudil. Da odvrne vsakršen sum, bo igral komedijo in dvorini izmed množičnih hčera nadvojvode Friderika; tako bodo mislili, da se namerava ženiti in je zaradi tega stalni gost v hiši nadvojvode Friderika. V Bratislavi bosta sicer zmerom pod nadzorstvom in priložitost za pomenke na samem bo malo, a vendar bosta mogla vsakokrat izpregovoriti kako nežno besedo v štiri oči.

Zofija je zatajila svoje razočaranje. Bolelo jo je, ker je ljubljeno prijateljico mislil, da izpolni njene sanje o prihodnosti že s tem, če spravi njo, ki ni poznal njenega častihlepa, v službo k svojim sorodnikom. Smehljaje se je obljubila, da bo takoj pisala nadvojvodinji Izabeli in vrhu tega še vpreгла nekatere vplivne osebnosti, da izpodrine vse druge prosilke. Smehljaje se je opomnila ljubeza, naj se ne vtika v to stvar, kajti nadvojvodinja Izabela je vajena spletk in že prva neprevidna beseda bi jo osupila. Priporočila mu je, naj se pelje jutri v Bratislavo na obisk, da se vsaj nekaj dni ali tednov pred njo pokaže pri sorodnikih, ki jih je doslej zanemarjal.

Pametna, prečudno razumevala Zofija! Franc Ferdinand je bil nad njeno pripravljenostjo ves navdušen. Vedel je, da se žrtvuje zanj, saj je bilo obče znano, da nadvojvodinja Izabela ni prijetna gospa in da časih hudo preizkuša potrpežljivost svojih dvornih dam. Stel si je v dolžnost, da Zofijo takoj opozori na to nevesečnost; odgovorila mu je, da to ni važno, važno je le, kolikokrat bo utegnili priti v Bratislavo. »Res si ljubezniva«, je dejal; »lahko mi verjameš, da sem pripravljen na vsako žrtve in da bom rad prenašal vsakršno neprijetnost, samo da te smem od časa do časa videti.«

Drugi dan se je peljal v Bratislavo. Nadvojvoda Friderik in nadvojvodinja Izabela sta ga navdušeno sprejela. Mali, debeli in čokati nadvojvoda Friderik ga je hotel odvesti na lov v Šlezijo, kjer je imel širna veleposestva, in nadvojvodinja Izabela ga je prisrčno povabila, naj kar moči pogosto napravi »ta mali izlet« z Dunaja v Bratislavo. Franc Ferdinand se je muzej se usedel za veliko rodbinsko mizo in zadržal, da zlepa ni videl ničesar tako dražestnega, kakor je šestorica hčera nadvojvodske dvojice. Izmed šestih hčera je bila po letih samo najstarejša, osemnajstletna nadvojvodinja Marija Kristina, pripravna za njegov načrt. Lepa

ni bila — to je imela po materi in očetu — a zato je bila videti pametno, bistro dekle; njenih zamišljenih, vsevednih, pikro vprašujočih oči se je hotel varovati. Med obedom in po obedu se je ukvarjal do malega samo z njo, in rodilca sta dobila vtis, da se je zanimivemu gostu vnelo srce. Pri slovesu je z vidnim veseljem sprejel vabilo, naj kmalu spet pride; nadvojvodinja Izabela je komaj utajila zadovoljen smehljaj. Ko se je Franc Ferdinand čez tri dni spet oglasil in takoj povabil Marijo Kristino na partijo tenisa, je mnogohčerna nadvojvodinja ukazala, »naj ne motijo mladih ljudi.«

Zofija je dobila službo dvorne dame. Nadvojvodinja Izabela je premerila novo dvorno damo, ki je bila zelo skromno oblečena, od glave do nog in ji takoj ponudila nekaj ponošene obleke, ne misleč na to, da bi utegnili ta dar grofoco ponižati. Zofija je obleko sprejela. Do tistih dob ni bil njen ljubljeno prijatelj menda nikoli opazil, da je revno oblečena. V hiši nadvojvode Friderika ni hotela opozarjati nase s siromašno obleko. Nastopala je zelo skromno in si prizadevala, da bi z ravnodušjem premagala neprijetnosti svoje službe. Nadvojvodinja Izabela je bila neznansko iznajdljiva in je znala vsak trenutek najti novi dvorni dami opravilo. Zofija je bila najubogljivejša služabnica svoje gospe. Enako ubogljivo se je izpostavljala muham otrok, ki se niso zavedali Bog v kakšne razlike med dvorno damo in spletično. Z nasmejanim ravnodušnim obrazom je stala ob strani, kadar je ljubljeno prijatelj prišel in ga je vsa velika rodbina s prekipevaljočo pristranostjo pozdravljala. Skrivala je svoja zardanja in prebledenja, v pravi tisti prelestno skromni drži, ki so jo pričakovali od nje, je stala pred Francem Ferdinandom, kadar je privoščil trojici dvornih dam nekaj šaljivih in ljudomilih besed. Z nepredirno vlnudnim sočutjem je opazovala prizadevanja nadvojvode Friderika in nadvojvodinje Izabele, da bi bila prestolonaslednik in osemnajstletna Marija Kristina čim več sama.

Iz Ptuja

Zaprige novonomenovanih občinskih svetnikov. Izmed občinskih svetnikov, ki so bili pred kratkim imenovani, imenovanja nista sprejela Ernest Ferdinand, posestnik in gostilničar iz Ptuja, in Sima Karel, posestnik z Brega. Vsi ostali mestni svetniki pa so v četrtek podali pri-sego.

Dramsko društvo uprizori v torek 9. t. m. ob 20. v mestnem gledališču Jurčičevega »Desetega brata«.

Nesreča. Posestnik Stuberger Anton iz Bižeckega vrha pri Sv. Bolfenku je padel s svivel v globino. Dobil je hude no-tranje poškodbe in si zlomil roko. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

Serajnikov mladinski kvintet v Ptuj. Glasbena Matica priredi s sodelovanjem mariborskega mladinskega kvinteta g. Serajnika drevo ob pol 20. v dvorani Glasbene Matice godalni komorni večer. Med drugimi bodo izvajali dve slovenski in dve češki skladbi. Čisti dobiček je namenjen dijaški kuhinji v Ptuj. V nedeljo 7. t. m. bo isti kvintet igral pri dijaški maši v prostiškni cerkvi Pridite!

Iz Murske Sobotne

Zastopnica je poslala v zapor. Ana Sarkežjeva bi morala odsedeti 7 dni pri sodišču v Murski Soboti. Zapor pa ni dišal, zato je nagovorila svojo dobro prijateljico Terezijsko Olajovo, da je šla namesto nje v zapor. S tem bi bilo pravico zadosteno, če ne bi prevlara prišla na dan. Zdaj sta se obe prijateljici znašili pred sodiščem, ki je obsodilo Ano Sarkežjevo na mesec, Terezijsko Olajovo pa na poldruge mesec strogega zapora.

Podtaknjeni požar. V obmejnih Prosenjakovih v Premurju je nastal v gozdu Kurta Matzenauerja požar, ki je povzročil precejšno škodo. Zgorelo je približno en oral gozda. Mislili so, da je požar nastal po nesrečnem naključju, ko pa je čez pet dni spet gorelo v gozdu istega posestnika, je bilo jasno, da je bil ogenj v obeh primerih podtaknjen. Požarjalca so izsledili in ga izročili državnemu tolčstvu v Murski Soboti.

Iz Gornje Radgone

Nov voznik red na lokalni progi Ljutomer - Gor. Radgona - Radkersburg. Z novim voznim redom, ki stopi v veljavo 15. t. m. sta uvedena na omenjeni lokalni progi dva nova vlaka, da bo zdaj vozilo na tej progi sedem potniških in en tovorni vlak dnevno. Iz Gornje Radgone proti Ljutomeru bodo odhajali vlaki: ob 5. 7. 01. 10. 05. 12. 55. 14. 59. 17. 44 in 20. 35. prihajali pa bodo v smeri iz Ljutomera v Gornjo Radgono: ob 0. 19. 6. 51. 8. 56. 11. 57. 14. 49. 16. 54. 19. 51. V nemško Radgono (Radkersburg) bodo odhajali vlaki iz Gornje Radgone: ob 9. 06. 12. 07. 17. 04 in 20. 01. obratno pa bodo prihajali iz Radgone (Radkersburga) v Gornjo Radgono: ob 9. 55. 12. 45. 17. 30 in 20. 25. Vsi vlaki, ki odhajajo iz Gornje Radgone v nemško Radgono, imajo takojšnji zvezo na glavno progo v Spijlu (Spielfeldu) za Maribor, Gradec, Dunaj. Ugodne pa so tudi zveze na naši strani z glavno progo v Ormožu za Maribor, Celje, Ljubljano, Zagreb. Obmejno prebivalstvo pozdravlja ugodnosti novega voznega reda, ker se bo na ta način tujski promet na meji znatno dvignil.

Poroka. V župnijski cerkvi sv. Petra v Gornji Radgoni se poročita v nedeljo znana sokolska delavca gđc. Marta Jurševa, hčerka gostilničarja, in g. Jožko Senica, brivski mojster pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Bilo srečno!

ČRNOMELJ. Sokolski zvočni kino v Črnomuju predvaja drevi in jutri popoldne ter zvečer film »Tajnosti rdečega morja«.

JESENICE. Zvočni kino predvaja danes in jutri v nedeljo ob pol 9. zvečer v nedeljo tudi ob 3. pop. vefilmi »Krik ulice«. Med dodatki tudi risana šala Po-paj kot kipar in Paramountov zvočni tednik. V ponedeljek ob pol 9. uri »Razkolnikov« (Zločin in kazen). — Sledi češki vefilm »Križ ob potoku«.

PTUJ. Zvočni kino Ptuj predvaja drevi ob 20. in jutri v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Mala princesa«. Kot dodatek Foxov žurnal in kulturni film.

RIBNICA. Sokolski kino predvaja drevi ob 20.30 in jutri ob 15.15 in 20.30 krasen češki film »Župnikov križev pot«. Za dodatek Paramountov zvočni tednik.

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri ponovno nagrajeni odlični češki vefilm »Maryša«.

TRBOVLJE. Celotni mešani zbor Glasbene Matice ljubljanske bo nastopil v nedeljo 7. t. m. ob 16. v Sokolski dvorani v Trbovljah. Sodelovala bosta tudi sopranistka Ljudmila Poljanarjeva in prof. Marijan Lipovšek. Prvi del obsega izključno le Lajovčeva dela, v drugem delu pa so zastopani skladatelji: Adamič, Foerster, Koporec, Tomc, Mokranjac in Slavenski. Koncert vodi ravnatelj opere, gospod Mirko Polič. Na koncert opozarjamo Trbovljčane, Hranističane in Zagorčane, kakor tudi prebivalce ostalega Zasavja. Prodaja vstopnic v Trbovljah v podružnici »Jutra«.

TRZINE. Kino predvaja danes in jutri v nedeljo film »Harold Loyd, profesor«.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 6.: Živi mrtvec. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. Nedelja, 7.: Utopljenca. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 8.: Zaprtol. Torek, 9.: Zaprtol. Sreda, 10.: Othello. Premiera. Premierski abonma. Četrtek, 11.: Zaprtol. (Gostovanje drame v Celju: Othello). Petek, 12. ob 15.: Upniki, na plan. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. Opozorjamo na nocojšnjo predstavo Tolsteje drame »Živi mrtvec« s Kraljem v naslovni vlogi, ki jo bodo odigrali kot predstavo izven abonmaja po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol. Izredno zanimiva psihološka drama razkriva mišljenje in čustvovanje ruskega človeka ter slika usodo glavnega junaka Fedje Protasova. Režija: prof. šest. Premiera Shakespearejeve tragedije »Othello« bo v sredo 11. t. m. za premierski abonma. Delo, v katerem sta si postavljena kot nasprotje poštna, slepa zaupnost Othellova ter zvičajno spletkarstvo maščevalnega Jaga, katerih žrtev po stane Othellova žena Desdemona in njena dvornica Emilia, očituje vse značilno-

sti Shakespearejevega genija. V delu bo zaposlen ves moški ansambel ter del ženskega. Režija je prof. šestova.

Vse, ki ljubijo zabavo in kratak čas, opozarjamo na nedeljsko predstavo Nestroyeve burke »Utopljenca«, pri kateri bodo našli zvrhano mero smeha in zadovoljstva. Dejanje se godi v hiši bogataša Štefana ter v kmečki hiši njegovega najemnika Buče. Zasedba je običajna.

OPERA

Sobota, 6.: Jesenski manevri. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Nedelja, 7.: Vse za šalo. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. V tekočem tednu gostuje opera v Dalmaciji.

Drevo bodo peli Kalmanovo opereto »Jesenski manevri« po globoko znižanih cenah od 24 din navzdol v sledeči zasedbi: Vidaličeva, Barbičeva, Jeromova, Marčec, Peček, Lupša, Zupan i. dr. Dirigent: V. Sušteršič.

»Vse za šalo« je opereta, ki sta jo spisala Jiranek in Gorinšek in ki je dosegla spričo izvrstnega zabavnega libreta ter melodiozne glasbe pri dosedanjih vpri-zoritvah velik uspeh; izvajali jo bodo v nedeljo zvečer pri znižanih cenah od 30 din navzdol. Sodelujejo: Daneš, Ribičeva, Barbičeva, Sancin, Peček, Poličeva in dr. Dirigent: D. Zebre. Režiser: Danilo Gorinšek k. g. Prihodnji teden bo gostoval celotni operni ansambel z različnimi predstavami v splitskem gledališču, zato bo ostala opera v tem času zaprta.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 6. maja ob 20.15: Košček sreče. Nedelja, 7. maja ob 20.15: Košček sreče.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 6. maja ob 20.: Potopljeni svet. Red A. Nedelja, 7. maja ob 20.: Dijak prošnjak. Znižane cene.

Sokol

Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška priredi jutri v nedeljo, ob pol 11. popoldne v Sokolskem domu materinski dan. Vjudo no vabimo vse članstvo in ostalo občinstvo na to materinsko proslavo. Vstop prost! — Prosvetni odbor.

R A D I O

Sobota 6. maja

Ljubljana 12: Pester spored s plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: Nadaljevanje otroške povesti in lutkovna igra »Gašprček«. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra Radijski orkester. — 18.40: Nove umetnine v cerkvah karmiškega okraja (g. Franc Zen). — 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nac. ura: Dan sv. Jurija po narodni veri. — 19.50: Poziv na ples (plošče). — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Prenos iz Celja: Concert mladinske in komorne glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec igra Radijski orkester. Beograd 17.20: Orkester in plošče. — 19.50: Zvočne slike in nar. pesmi. — 21: Orkester. — 22.15: Lahka glasba. — Zagreb 17.15: Lahka glasba. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — Praga 19.50: Mešan glasbeni program. — 21.20: Lahka godba in plošče. — Varšava 21: Opereta »Ciganska ljubezen«. — 23.15: Plošče. — Sofija 16.30: Lahka glasba in plošče. — 18.30: Mandoline in petje. — 20: Orkester. — 20.50: Lahka godba. — 21.45: Ples. — Dunaj 12: Concert orkestra. — 15.10: Plošče. — 19: Majske pesmi. — 20.15: Prenos operete iz Kölna. — 22.30: Sobotna zabava. — Berlin 19: Slavnj dirigenti. — 20.15: Vojaška godba. — 22.30: Kakor Dunaj. — München 19: Zabaven spored. — 20.15: Skrivnost večne mladosti. — 22.20: Sobotni ples. — Pariz 20: Plošče. — 20.30: Zvočne slike. — 22.45: Recitacije in plesi.

Vpravkar je izšlo iz tiska

in bilo dano v prodajo epohalno delo o življenju in delovanju genialne znanstvenice

EVE KIRI:

MADAM KIRI

(MADAME CURIE)

v prevodu in izdanju Predraga Ilića. Predgovor je napisal: D. K. Jovanović, profesor univerze in šef instituta za fiziko in radiologijo univerze v Beogradu. Delo obsega 25 tiskanih pol (400 strani) formata 23 x 15 na najfinjšem brezlesnem papirju in v platneni vezavi in stane v gotovini

din 120.—

franco stanovanje naročnika, a na odplačila din 150 v mesečnih obrokih

po 30.— din

Takšno kapitalno delo se pojavlja komaj vsakih deset let

Knjiga je tiskana v srbohrvatskem jeziku, v latinici in je omejeno število naklade.

Največje število izvodov je bilo že razgrabljeno

v predplačilu,

tako da bo v kratkem času pošla vsa izdaja.

Zaradi tega pohitite z naročilom

Izrezati, izpolniti, nalepiti na dopisnico in poslati

PREDRAGU ILIĆU — BEOGRAD,

Mišarska 10 — P. O. B. 704

Tem potom naročam 1 izvod knjige

MADAM KIRI

in prosim, da mi ga takoj pošljete:

- 1. po ceni din 120.— kateri znesek sem vam danes nakazal po vašem čekovnem računu 60.365 (poštni znaknici);
2. po ceni din 120.— kateri znesek in stroške odpreme (din 10.—) izvolite izterjati po povzetju;
3. po ceni din 150.— obvezujoč se, da odplačam ta znesek v 5 mesečnih obrokih.
Prvi obrok in odpošiljalne stroške (din 10.—) izvolite izterjati po povzetju. Za primer spora priznam pristojnost Stalnega izvoljenega sodišča trgovske komore v Beogradu.

Ime

Poklic

Kraj

Datum NEPOTREBNO PRECRTATI

ZAHVALA

Vsem, ki ste od daleč in blizu spremili najinega preljubega, nepozabnega sina oz. brata, gospoda

ANTONA PLAHUTA

NAREDNIKA 25. HIDROESKADRILE,

na njegovi zadnji poti, molili zanj, darovali obilnega cvetja in mnogobrojnih vencev, sočustvovali z nama in naju tolažili v teh bridkih urah, najlepša hvala. Prisrčno se zahvaljujemo gosp. Avgustu Grošlju, komandirju in njegovi m. soprogu za osebno izražene tolažilne besede, oficirskemu zboru tukajšnje kr. barutarne, ki se je korporativno udeležil pogreba, uradništvu in delavstvu tovarne »Titan«, Mestni godbi, gasilski in sokolski četi za častno spremstvo pri pogrebu. Posebna zahvala pa gre obema njegovima zvestima prijateljema, tovarisema gosp. Stanetu Cerarju, za vso izredno požrtvovalnost prilikom prevoza zemeljskih ostanov rajnega iz Splita in pogreba v Kamniku, ter gosp. Slavtku Brdniku za pretresljive poslovilne besede od odprtem grobu. KAMNIK, v maju 1939.

ANA in LOJZKA PLAHUTA

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes v starosti 86. let za vedno zapustila naša blaga, srčno dobra mati, ozir. tašča in teta, gospa

KATARINA HARBICH

Pogreb blagopokojne bo v nedeljo, dne 7. t. m. ob pol 5. uri pop. iz hiše žalosti Breg 14, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, Kassel, Lwow, dne 5. maja 1939.

ŽALUJOČI OSTALI

Tužnim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je po hudem trpljenju v petek ob 8. uri zjutraj zatisnila svoje blage oči

MARN Marija

dolgoletna inkasantinja »Jutra«, posestnica in moja gospodinja gostilne »Pri Panju«

Pogreb nepozabne moje dobre gospodinjke bo v nedeljo ob pol 3. uri popoldne iz splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 5. maja 1939.

tone huč

Kampa, kam

Gostilna Putrich priredi danes in jutri domačo zabavo s plesom. Izborna vina, gorka in mrzla jedila, vjuda no vabljenti. 11397-18

Službo dobi

Trgovski pomočnik za trgovino mešane nar. dober zeleznostreke, voljaščne prost. soliden, pošten in agil. dobi mesto takoj ali 1. VI. Ponudbe pod: »Dobro prodajalec« na ogl. odd. »Jutra«. 11361-1

Dva mizarska pomočnika

za stavbeno mizarstvo takoj sprejemem. Reflektira se samo na polnoletna, izveščano in zanesljivo moč. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11412-1

Dve učenci

lepi in mladi, ki bi si želeli učiti igranja in petja, išče za takoj potujoča damska kapelja; stanovanje, hranilnica, 200 din mesečno in potni stroški. Ponudbe s fotografijo na Duhovni, kapelnik, Drenova (Bosna), Aleksandrova 9. 11292-1

Urarskega pomočnika

spretnega, za natančno in vestno delo. spreime. — F. Cuden, urar v Ljubljani. 11404-1

Dekle

v pomoč gospodinjji sprejemem. Prejise sprejela na Kuhar, D. M. Polje 77. 11377-

Mesarja

z obrtom ali mojstrskim izpitom, ki za dva delata delata, sprejemem. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11352-1

Frizerka

dobi službo 18. V. Plača 500 din, stanovanje in hrana v hiši. Majstrovic Ivan, Lesce pri Bledu. 11358-1

Srednjetehtniko

strojne stroke, iščeemo. Po nudi postati na »Teleop« izk. a. d. Beograd, poš. pre-tinac 199a, z naznako šole, dosedanje zaposlitve in vojne službe. 11356-1

Foto pomočnika

začetnika ali vajenca, kateri ima za dokončati učno do-bo, sprejemem. Nudim hranilno, stanovanje in plačo. — Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Takošnji nastope«. 11331-1

Perfektno kuharico

sprejemem. Sobarica v hiši. Oferte pod »Dobra plača« na ogl. odd. »Jutra«. 11129-1

Dve boljši natakariči

z manjšo kavcujo, iščem za nočno delo. Ponudbe s fotografijo Juric Dubrovnik II. Put Sv. Mohalja 6. 11295-1

Službe išče

Gospodična s 4. razredi gimnazije, malo maturo, večča strojeplajša, išče namestitve v trgovini ali pisarni. Ponudbe pod »Zmožna« na ogl. odd. »Jutra«. 11399-2

Knjigovodja - bilancist

z dolgoletno prakso, zupna moč, želi premeniti mesto. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Vesten knjigovodja«. 11202-2

Natakariča

leto dni bivajoča v Nemčiji išče službe v boljši gostilni. Zmožna tudi kavciji. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Zanesljiva 28a«. 11236-2

Zasluzek

Vsaki osebi, družini nudi stalni zaslužek doma »Maras«. izdelovalnica nogavice in plenin. Maribor. 123-3

Potniki

Mlad potnik agil. z dobrim nastopom na Stajerskem dobro vpeljan želi zastopstva v špecerijski ali slični stroki. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11351-5

Prodaj

2 otroška vozička globok in športni, dobro ohranjena, prodaj. Buffet Ukmar, Vegova ul. 2. 11384-6

Usnje

iz tovarne »INDUS« na veliko in malo po najnižjih tovarniških cenah samo v Ljubljani. Fugnerjeva 3 — prej Škofja ulica. 192-6

Kupim

Sode bukove, hrastove, vsebine od 50 litrov do 200 nudite tv. A. Nachbar, Radetce. 11264-7

Obrt

Česalni salon dobrovepeljan v bližini pošte. Poizve se v ogl. odd. »Jutra« 11291-30

Glasbila

Rabljen klavir prodaj po zmerni ceni. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11369-26

Vlo, moto

Rabljeni Sachs 98 ccm in BSA 350 ccm motocikli po nizki ceni pri O. Žužek, zastopstvo Zündapp, Ljubljana, Tavčarjeva 11. 11414-10

Motorni čoln

rabljen, šestdesetliti, prodaj po zmerni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11370-10

Motorno kolo

100 ccm, na starter, zelo dobro ohranjeno, poceni prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11381-10

Mali BMW

4-sedežni, zaprt, poraba bencina 6 l. za 15,000 din takoj prodaj. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »47«. 11355-10

Kapital

Kompanjona(ko) z din. 200.000, iščem za razširitev tvorniškega podjetja. Plačam mesečno 4.000 din. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Konjunktura«. 11383-16

Denarni zavod

malega človeka je hranilna posojilnica »MOJ DOM«. Ljubljana, Dvorakova ul. 8. Posojila, ugodni pogoji. — Hranilne vloge — visoke obresti. 178-16

V najem

Parno pekarno v Ljubljani, oddano v najem. Tehna, Ljubljana. — Mestni trg 25. 11221-12

Posest

Trgovsko hišo na delci do 100.000 tet zalogo, kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Na prometu 99«. 11291-20

Lepe stavbene parcele

v neposredni bližini mesta Celja naprodaj. Vprašati pri Faininger, Celje, Glavni trg Stev. 8. 11341-24

Stanovanje od dva

3-sobno stanovanje Slomškova ul. 7. oddajno za avgust. Vprašati pri hišnici. 11287-21

5-sobno stanovanje ali pisarno oddaj

Miklošičeva cesta 14, III. nadst., avgusta. 11437-21

Lepo stanovanje

dveh sob, kabineta in priti-kljn oddaj v vili v neposredni bližini Vrtače. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11435-21

Blizu Ljubljane

tik postaje, oddajmo stanovanje (sobe in kuhinje) za 150 din mimi starejši ženski. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 11288-21

Stanovanja

komfortno stanovanje od 3-4 sob z trižilansko družino, iščem za termin avgust v novejši hiši in sredini mesta. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Red snaga«. 11368-21a

Štiri ali pet sobno stanovanje

komfortno, v centru ali v vili ob Tivoliju, išče stalna stranka brez otrok. Nujne ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Avgust komfortno«. 11346-21a

Gospodinja in neveste!

Tvrška F.

ZAKAJ

samo biološka nega lepote s Schröder-Schenke?

Zato ker so to najstarejše, naravne in zamajeno zares uspešne metode negovanja lepote.

CISTO POLT brez mozoljev, sojedcev, maščobno se bleščočih jamic, ovelosti kože in znakov staranja dosežete samo z biološko kuro za čiščenje obraza. Garnitura din 120.

ZA PREHRANO KOŽE in zoper drobne gube samo Pasta Regis! Dovršeno negovane dame jo dobro poznajo, a mi izdamo tudi Vam njihovo tajnost lepote. Din 18.—, 36.—, 40.— in 60.—.

RAZSIRJENE ZNOJNICE (PORE), maščobo in ogrce odpravlja mandeljno mleko »Asiamia«. Odstrani obnem tudi šminko. Izdatna steklenica din 50.— in din 30.—.

SUH OBRAZ poživlja in pomlajuje črte obraza voda iz kumaric. Odlično odstrani tudi šminko. Steklenica din 50.— in 30.—.

GUBE POD OČMI (vrečice) izginejo z uporabo dragocenega olja »Muskelöl« najmoderneje in najuspešnejše. Steklenica din 45.—.

SONČNE PEGE odpravi specialna krema »Pigmate«, din 50.—; a emulzija »Antihel« štiti obraz preko dneva pred novimi pegami. — Din 50.—.

NEPRLJETNE DLACICE na obrazu odpravi skorenino vred »Rapident« Garnitura din 50.—.

Zahtevajte brezplačna navodila in naše velike ilustrirane kataloge!

- Razvite grudi
- Okrepitev grudi
- Intimna higijena žene
- Zaščitna sredstva
- Stezniki in pasovi
- Parf. in kozmetika »OMNIA«, oddelek I/2, Zagreb, Gunduličeva 8, visoko prtiličje. Pošljemo tudi po pošti proti naplačilu poštne.

TELEFON 97-67

Samo še danes

dobite damsko modno blago po globoko znanih cenah v trgovini

P. MAGDIČ

pasaja palače Viktorije 4

Damske rokavice, čista svila od Din 18.— dalje

Damske rokavice, tricot od Din 12.— dalje

Damske svilene nogavice 3/4 od Din 12.— dalje

Otroške hlačke, tricot od Din 5.— dalje

Otroške svilene maje od Din 9.— dalje

Svilene bluze od Din 19.— dalje

Otroški slamniki od Din 9.— dalje

Usnjene torbice od Din 9.— dalje

Frotir rokavice od Din 2.— dalje

Damsko perilo tricot od Din 12.— dalje

Volnene jopice od Din 29.— dalje

Damske kop. obleke od Din 49.— dalje

Kopalne čepice od Din 5.— dalje

Kopalni pasi od Din 5.— dalje

Svileni modrčki od Din 6.— dalje

Damske rokavice, jelenova koža od Din 39.— dalje

Damski ovrtniki od Din 4.— dalje

Svilene čipke v vseh barvah.

SAMO ŠE DANES!

Živčno razrvanim

Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti: depresija, nespečnost, predčasna ostarlost — Glej, to je danes, na čimer mnogi trpe. Medtem je znanstveno dognano, da uravnavajo ekstrakt »Ka-Le-Fluid« živčni sistem in krepi organizem tako, da postane človek zopet močan in za delo sposoben. — Brezplačno detajlno literaturo zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. — »Ka-Le-Fluid« se dobiva v lekarnah. — S. br. 10537-33.

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

Ko se je oblak ometa in prahu razkadi, sta gospod Strawboard in njegova žena še vedno sedela za mizo, vsa trda od strahu. Pa sta bila res lahko prestrašena. Gospod Strawboard je mirno bral svoj časnik, med tem ko je žena s prisrčnim glasom pela pesem o milem domu. In zdaj je bila domača sreča — takšnale!

Vpeljanega in agilnega zastopnika

za mesto Ljubljano in okolico in primere dekrederare išče večji gornjebovanski mlín Ponudbe na Interklam d. d. Zagreb, Masarykova ul. 28, pod št. fro »G. B. P.«

CONTINENTAL

mesec po Din 200; za državne službenice po Din 100.—

Ivan Legat, LJUBLJANA, Prešernova 44. MARIBOR, Vetrinjska 30.

Za vsako družino najlepša oblačila. — Posebno moške obleke, trenskoti, krasno perilo itd. si nabavite najbolje in najceneje pri

Presker, Sv. PETRA C. 14.

KLISEJE

ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

IMOBILIJ

ima naprodaj vsako hišo, vsako stavbišče in vsako vilo, ki je resno naprodaj, poseduje organizacijo za upravo imetij, dolgoletno delovanje, prvovrstne reference.

1,600.000 v gotovini

in 800.000 din hipoteke, donos din 270.000, nova palača v najstrožjem centru, 6 nadstropij z luksuznimi stanovanji po 2, 4 in 5 sob z vsem komfortom, etažno kurjavo, in vsem, kar imajo moderne in luksuzne hiše. Mednadstropne konstrukcije armiran beton, osebni in tovarni lift, vhod in deli fasade v naravnem marmorju itd. To je najboljša prilika za varno in lukrativno naložbo kapitala.

1,200.000 v gotovini

in 500.000 d. hipoteke, donos din 220.000, nova palača z eni najproščajših ulic prestolnice z lokali in modernimi stanovanji po 2 in 3 sobe, z vsem komfortom, razkošnimi stranskimi prostori v ploščah vzdanih kadmi itd.

320.000 v gotovini

in 300.000 hipoteke, donos din 72.000, nova hiša v bližini glavnega centra. Stavba je posebno masivno zidana in stanovanja so lepo in moderno urejena, a stavbišče samo je stalo mnogo več od gornje cene.

„IMOBILIJA“

Knez Mihajlova 17, telef. 26-167 in 28-260.

Stroje za obdelavo lesa!

t. j. za mizarstvo, kolarstvo itd. ter žagine naprave dobavi slej ko prej v najboljši izvedbi tvrdka

PETER ANGELO, d. z o. z. LJUBLJANA — MIKLOŠICEVA 30 (Vhod Pražakova 8-I)

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

TRGOVSKO BOLNIŠKO IN PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

sklicuje

OBČNI ZBOR DELEGATOV

v nedeljo, dne 21. maja 1939,

ob pol 10. uri dopoldne v sejni dvorani Zbornice za TOI, Beethovnova ul. 10/I. — s sledečim dnevnim redom:

1. Poslovno poročilo;
2. Računski zaključki za l. 1938.
3. Poročilo nadzorstva in podelitev absolutorija upravnemu odboru;
4. Samostojni predlogi.

Samostojne predloge morajo delegati v smislu čl. 11. društvenih pravil pisмено prijaviti in utemeljiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred obnim zborom.

V LJUBLJANI, dne 5. majnika 1939.

Za Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani:
ERLE GOMBAČ, s. r. LOJZE SITAR, s. r.
predsednik. tajnik.

JAVNA SODNA DRAŽBA

V TRGOVINI MOIKO, LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 6, se bo nadaljevala v soboto, dne 6. maja 1939 ob 14. uri. Prodajalo se bo razno damsko konfekcijo, krzno, kakor tudi inventar. — Podrobne informacije daje konkurzni upravnik dr. Jernejčič-Frian, Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

Dobro obrit-dobre volje!

ROT BART

ZASČ. ZNAMKA

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno uspeh!

Viktor Rohrmann

veletrgovec in meščan ljubljanski,

preminul v petek 5. aprila 1939.

Pogreb bo v soboto, dne 6. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta 28.

Vzornemu, požrtvovalnemu pokojniku bomo ohranili hvalen spomin.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

Mestni pogrebni zavod. Občina Ljubljana.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naš srčnodobri, skrbni, nepozabni oče, tast in brat, gospod

VIKTOR ROHRMANN

veletrgovec in meščan ljubljanski, odlikovan z redom Sv. Save IV. razr.

po delapolnem in družini posvečenem življenju v 81. letu starosti, previden s tolažili sv. vere za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 6. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra c. št. 28, na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v robinsko grobnico k večnemu počitku.

LJUBLJANA, dne 5. maja 1939.

Glet se žalujejo ostali

MARN Marija

Zalostno vest naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je v petek ob 8. uri umrla naša ljuba mama

MARN MARIJA

Pogreb naše zlate mame bo v nedeljo ob pol 3. uri iz mrliške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 5. maja 1939.

FRANCI, LOJZE, sinova; MICI, hčerka

Naznanjamo vsem, ki so jo poznali, žalostno vest, da je naša večletna inkasantinja, gospa

MARIJA MARN

danes zjutraj preminula.

Pogreb blagopokojne bo jutri 7. maja ob pol 15. uri, iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Zvesto, neumorno nameščenko bomo ohranili v najlepšem spominu.

V LJUBLJANI, dne 6. maja 1939.

Uprava „JUTRA“